



Ерен еңбек иесі

Республика күні қарсаңында ҚР Президенті Жарлығымен М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің Қоғамдық даму департаментінің директоры, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі **Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы** “Ерен еңбегі үшін” медалімен марапатталды. Астана қаласында ҚР Ғылым және жоғары білім министрі **Саясат Нұрбекұлы** әріптесіміздің омырауына өз қолымен тағып, ыстық ықыласын жеткізді.

Абат Сатыбайұлын марапатымен шын жүректен құттықтаймыз! Деніңізге саулық, отбасыңызға амандық, шығармашылығыңызға табыстар тілейміз!



Әріптесіміз - марапат иегері!

Республика күні қарсаңында Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ жанындағы Қазақстан халқы Ассамблеясының кафедрасы өзінің 10 жылдығына орай «Шаңырақ» ҚХА кафедралары, орталықтары, колледждері мен өкілдіктері қауымдастығының І Форумы өтті.

Аталған жиында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті дүниежүзілік тарих және әлеуметтік-саяси пәндер кафедрасының аға оқытушысы, БҚО ҚХА кафедрасының меңгерушісі, БҚО ҚХА Ғылыми-сараптамалық тобының мүшесі **Тұрар Төлегенұлы Шайхиевке** Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың Құрмет грамотасы табысталды. Тұрар Төлегенұлына шығармашылық табыс, бақ-береке тілейміз!



Дәстүрлі «Иванов оқулары»

Қазан айының 12-жұлдызында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, жаратылыстану-география факультетінде биология ғылымдарының докторы, профессор В.В.Ивановты еске алу құрметіне арналған «Иванов оқулары» атты дәстүрлі ғылыми-тәжірибелік конференциясы өткізілді. Республикалық деңгейде өткізілген конференцияның негізгі ғылыми бағыты: «Жаратылыстану ғылымдары: өзекті мәселелер мен даму тенденциялары және мектепте немесе ЖОО-да ғылыми жаратылыстану пәндерін оқыту әдістемесі» болды.



Конференцияның ашылу рәсімінде университетіміздің ғылыми және халықаралық байланыстар жөніндегі проректор, г.ғ.к., профессор Ахмеденов Қажымұрат Мақсұтұлы алғы сөз сөйледі. Ғалым, профессор В.В.Иванов 1933-1984 жылдары Орал педагогикалық институтында жемісті еңбек етіп, көптеген шәкірт тәрбиеледі. Олардың есімі алыс, жақын шетелдерге танымал ғалымдар. Жарты ғасырдан астам уақыт бойы ғылыми және ұстаздық қызметінде В.В.Иванов 300-ден астам ғылыми еңбек, бірнеше монография жариялады. Ғалым, әсіресе, Солтүстік Каспий маңы өсімдіктерін зерттеуге көп үлес қосты.

Конференцияға жаратылыстану-география

факультетінің деканы, магистр А.А.Тургумбаев пен биология, география, химия мұғалімдерін дайындау БББ жетекшісі, философия докторы (PhD), аға оқытушы Р.Ж.Қожағалиева модераторлық етті.

«Иванов оқулары» алдымен пленарлық мәжілістен басталды. Басқосуда ғалымдар ғылыми жаңалықтарымен бөлісіп, өз ұсыныс-тілектерін айтты. Кейін жаратылыстану-география факультетінің оқытушылары мен студенттер конференция аясында М.Өтемісов атындағы БҚУ Агробактериостанция аумағында өз қолдарымен ағаш көшеттерін отырғызып, көгалдандыру жұмыстарын жүргізді.

Жемқорлықпен күрес – ортақ міндет

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің студенттері ҚР БҚО Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет департаментінің басшысы Сабуров Әділхан Баделханұлымен кездесті. Негізгі мақсат – жастарға жемқорлықтың кеселін түсіндіріп, адал жүріп, анық басуды насихаттау.



Шарада модератор қызметін атқарған БҚУ басқарма төрағасы – ректор, профессор Нұрлан Хабиболлаұлы Серғалиев университеттегі осы бағытта атқарылып жатқан жұмыстар жөнінде айтып өтті:

- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралар университетте жыл бойы өтеді. “Таза сессия” акциясы, “Адалдық алаңы” турнирі, “Саналы ұрпақ” орталығы белсенді жұмыс жасайды. Жемқорлыққа қарсы ресми өкіл комплеанс офицерге барынша қолдау көрсетеміз. Социологиялық институт жылына бірнеше мәрте сауалнамалар жүргізеді, деді.

Өз кезегінде департамент басшысы Әділхан Баделханұлы баяндама жасап, студент жастарға бейнематериал ұсынды.

БҚУ Қоғамдық даму департаменті директоры, профессор Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы «Саналы ұрпақ» орталығының жұмысы туралы, жемқорлықтың ұлттық болашағына жасалған қиянат екендігін жеткізді.

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ МЕКТЕБІНЕ ІРІКТЕУ БАСТАЛДЫ

Еліміздің болашағы жастардың қолында. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев жастарға жан-жақты қолдау көрсету – мемлекетіміздің басты міндетінің бірі деп атап өтті.

Бүгінде елімізде жастарды барлық салаларда қолдау саясаты жүзеге асырылып, «Дипломмен ауылға», «Алғашқы жұмыс орны», «Президенттік жастар кадр резерві» сынды бірқатар бағдарламалар еліміздің түкпір-түкпірінде жүзеге асырылып келеді.

Мемлекеттік қызметке кіруде артық кедергілерді жою мақсатында жаңа тәсілдер енгізіліп, Мемлекеттік қызмет істері агенттігі Төрағасының 2023 жылғы 11 ақпандағы №38 бұйрығымен жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша мемлекеттік тапсырыс шеңберінде білім беру ұйымдарында және ҚР Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында оқуды аяқтаған адамдарға конкурс өткізілместен «Б» корпусының мемлекеттік әкімшілік лауазымдарына орналасу мүмкіндігін беретін оқу нәтижелерінің мәндері GPA 3,33-тен кем болмауы және уәкілетті органмен немесе оның аумақтық бөлімшесімен келісу бойынша орналасу мүмкіндігі қарастырылған.

Сондай-ақ, Агенттіктің бастамасымен мемлекеттік секторға таланттарды іздеу және тарту жобасы іске асырылуда. Жоба «Жаңа талап» мемлекеттік қызмет мектебінің негізінде қалыптастырылады. Агенттік мемлекеттік секторға таланттар пулын іздеу және қалыптастыру бойынша әдістемелік ұсынымдарды бекітіп, бірыңғай тәсілдері мен кезеңдерін айқындауда.

«Жаңа талап» мемлекеттік қызмет мектебі 2018 жылы құрылып, бүгінгі таңда өз жұмысын жалғастырып келеді.

Аталған әдістемеге сәйкес мектепке жоғары оқу орнынан кейінгі, жоғары, орта білімнен кейінгі, техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарының түлектері қабылданады. Іріктеу ағымдағы жылдың қазан айында басталады. Қабылдау үшін өз таңдаған салалық бағыт бойынша эссе жазып, нәтижесіне сәйкес мектепке қабылданады.

Оқыту бағдарламасы, дайындық бағдарламасы мемлекеттік қызметке кіру үшін қажетті құзыреттерді арттыру курстарына бағытталған.

Сонымен қатар, оқу барысында Батыс Қазақстан облысы және Орал қаласы әкімдіктерінде, облыстық прокуратурада, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл департаментінде, «Азаматтарға арналған Үкімет» мемлекеттік корпорациясы» бөлімшілерінде, «AQJAIYQ» телеарнасында «Ашық есік күні» іс-шаралары ұйымдастырылады.

Оқытудан кейін, жоғары курс студенттерінің өндірістік практикасы аясында өздері таңдаған мемлекеттік органдарда тағылымдама ұйымдастырылады (әр студенттің өндірістік практикасының мерзіміне байланысты).

Таланттар пулына қатысушылардың мемлекеттік қызметке түсу тәртібі мен шарттары Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет саласындағы заңнамасында айқындалады.

Аталған жоба «Жаңа талап» мектеп түлектеріне болашақта биік белестерді бағындырып, тек заң аясында және ел мүддесіне адал қызмет етуіне мүмкіндік береді деген үміттеміз. Еліміздің кемел болашағы жастармен байланысты екенін ескеріп, жас мамандарды ел алдында дәріптеуден тайынбайық!

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Батыс Қазақстан облысы бойынша департаменті

Қарияға құрмет – біздің міндет

Қариялар күні қарсаңында «Ақ отау» отбасы орталығының жетекшісі Алтынай Ғалымқызының ұйымдастыруымен «Күзгі вальс» шарасы өтті.

Шараның негізгі мақсаты - қарияларымыздың бос уақытын тиімді өткізу, ұрпақтар сабақтастығын жалғастыру.

Аталмыш шараға «Сокол» әскери бөлімінің үрмелі ансамблі арнайы шақырылып, қаламыздың ардагерлері, қариялар үйінің тұрғындары қатысты.

Сонымен қатар университеттің тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректоры

М.Сулейменов қатысып, университет жанындағы «Күміс университет» жобасы аясында өткізілген іс-шаралар мен алдағы уақытта өткізілетін арнайы курстар жөнінде ақпарат берді. Махамбет университетінің белсенді жастары аталмыш шарада ардагерлермен арнайы сұхбаттасып, олардың еңбек жолымен танысты.

Шара соңы би кешімен жалғасын тапты.

Республика күні қарсаңында Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің студенттері үшін 500 орындық 9 қабатты жатақхана өз есігін айқара ашты.

Қазақстан Республикасының Президенті Қасым – Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың «Әділетті Қазақстан: бәріміз және әрқайсымыз үшін. Қазір және әрдайым» сайлауалды бағдарламасындағы «Студенттік жатақханадағы орын тапшылығы мәселесін шешу» 89-тармағын іске асыру мақсатында бой көтерген студенттер үйінің ашылу салтанатына Батыс Қазақстан облысының әкімі Нариман Төреғалиұлы Төреғалиев, ардагер ұстаздар, профессор-оқытушылар құрамы, студенттер мен БАҚ өкілдері қатысты.

ЖАНҒА ЖАЙЛЫ ЖАҢА ЖАТАҚХАНА

Салтанатты жиын Қазақстан Республикасы жоғары білім және ғылым министрі Саясат Нұрбектің арнайы бейне құттықтауымен бастау алды.

- Тоқсан жылдан астам тарихында Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті - батыс өңіріне жүз мыңға жуық кәсіби білікті ұстаз маманды дайындап шығарған білім ордасы. Ғылыми жобаларды жүзеге асырып, озық үлгілерін өндіріске енгізген қарашаңырақ. Сонымен қатар, инфрақұрылымын да жыл сайын жаңартып отырған білім ордасы. Бүгін 500 орындық жаңа жатақхана ашылғалы тұр. Сіздерді шын жүректен құттықтаймын. Республика бойынша алғаш рет университет өз қаражаты есебінен студенттер үйін тұрғызды.

Өңір басшылары осы орайда үлкен қолдау көрсетіп отыр. Бізбен тығыз байланыс орнатып, құрылыс нысанының сәтті аяқталуына ат салысқан БҚО әкімі Нариман Төреғалиевке, мердігер компания «BETA СЕРВИС» ЖШС басшысы Шканов



Бекболат Елемесұлына, сындарлы саясат ұстанған білікті басшы, университет ректоры Нұрлан Серғалиевке алғыс білдіремін. Бүгінгі таңда БҚУ студенттері 100% жатақханамен қамтамасыз етіледі. Жұмыла көтерген жүк қашан да жеңіл. Ел игілігі үшін жасап жатқан еңбектеріңіз еселі, жұмыстарыңыз жемісті болғай! Жас достарымның жаңа қонысы жайлылық пен жылуға толсын! - деп ақжарма тілегін арнады С.Нұрбек.

Батыс Қазақстан облысының әкімі Нариман Төреғалиұлы Төреғалиев те өз кезегінде құттықтау сөз сөйлеп, университетіміздің облысымызда атқарып жатқан істері ауқымды екенін атап өтті. Одан әрі ортаға «BETA Services» ЖШС директоры Бекболат Елемесұлы Шканов және тарих мамандығының 3-курс студенті, студенттер



үйінің тұрғыны әрі төрағасы, университет белсендісі Дархан Қуат шақырылып, жатақхана кілті салтанатты түрде табыс етілді. Кейін Батыс Қазақстан облысының әкімі Төреғалиев Нариман Төреғалиұлы, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің ректоры, профессор Серғалиев Нұрлан Хабиболлаұлы мен Қазақстан Республикасы Президентінің атаулы шәкіртақы иегері, республикалық пәндік олимпиаданың жеңімпазы, студенттер үйінің тұрғыны, педагогика факультетінің 4-курс студенті Сегізбаева Гүлсезім салтанатты түрде жаңа жатақхананың лентасын қиды.

Айта кетейік, нысан заманауи инфрақұрылыммен жабдықталған. Әр секцияда ас, жатын, жуыну бөлмелері бар. Сонымен қатар, мүмкіндігі шектеулі студенттерге инклюзия форматына сәйкес арнайы бөлмелер мен мүгедектігі бар білім алушыларға 16 орын жасақталған. Бұдан бөлек, студенттер үйінде дәріхана, медициналық пункт, кафетерий және мұғалімдер мен кезекшілерге арналған бөлмелер пайдалануға берілмек. Жатақхана аумағы толық абаттандырылып, спорт алаңы тұрғызылды.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде жаңа жатақхананы қоса алғанда студенттерге 1526 орын жасақталды. Алдағы уақытта жергілікті кәсіпкерлерді тарта отырып, жаңа ғимараттардың құрылысы қолға алынатын болады.



Махамбет университетінде ұлттық мереке – Республика күніне арналған салтанатты жиын өтті. Мерекелік жиынға БҚУ басқарма төрағасы-ректор Нұрлан Хабиболлаұлы зиялы қауым өкілдері, оқу ордасының ардагерлері, оқытушы-ғалымдары мен білім алушы жастары қатысты. Шараны білім ордасының ректоры ашып, университет ұжымын айтулы мерекемен құттықтады.

Ұлттық мереке ұлықталды



Салтанатты жиында ҚР Президенті, Қазақстан халқы Ассамблеясының төрағасы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың Қазақстан халқының бірлігін, қоғамдық келісім мен қазақстандық

тәсбелгісімен Махамбет Өтемісов атындағы БҚУ ардагерлер кеңесінің төрағасы М.С.Хусаинов, Қазақстандық оқу-ағарту, ғылым және жоғары білім қызметкерлерінің салалық кәсіподағының



патриотизмді нығайтуға қосқан лайықты үлесі үшін Қазақстан халқы ассамблеясының «Құрмет грамотасы» мен әлеуметтік ғылымдар білім беру бағдарламаларының аға оқытушысы - Т.Т.Шайхиев, ҚР Ғылым және жоғары білім министрінің атынан «Ғылымды дамытуға сіңірген еңбегі үшін» төсбелгісімен тарих, экономика және құқық факультетінің деканы, экономика ғылымдарының кандидаты – Г.И.Нестеренко, Қазақстандық оқу-ағарту, ғылым және жоғары білім қызметкерлерінің салалық кәсіподағының «Кәсіподақ ардагері»

«Сала қызметкерлерінің кәсіподағына сіңірген айрықша еңбегі үшін» төсбелгісімен педагогика ғылымдарының кандидаты, Махамбет Өтемісов атындағы БҚУ тіл мен әдебиет мұғалімдерін дайындау білім беру бағдарламасының доценті, педагогика ғылымдарының кандидаты Т.М.Даришева, Қазақстандық құрметті кітапханашысы» төсбелгісімен әдебиеттерді жинақтау және өңдеу бөлімінің меңгерушісі – Г.Б.Днекешева, ғылыми кітапхана кітапханашысы – Г.А.Мынжасарова марапатталды.

Сонымен қатар, ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі мен «Қазақстандық оқу-ағарту, ғылым және жоғары білім қызметкерлері салалық кәсіптік одағының Батыс Қазақстан облыстық ұйымы» қоғамдық бірлестігінің Құрмет грамотасы және алғыс хаттары бір топ оқытушылар мен қызметкерлер қауымына табысталды.

Салтанатты жиын театрландырылған композициямен ашылып, университеттің ұлттық аспаптар оркестрі, хор ұжымы, би топтары, дәстүрлі әндер шеруі, академиялық, топтық әншілер өнер көрсеткен мерекелік концертпен жалғасты.

Бар жақсылық сіздер үшін!

5 қазан Қазақстанда педагогтердің кәсіби мерекесі – Мұғалімдер күні. Осы күн ұрпақ тәрбиесімен қатар, білім нәрімен сусындатып, қоғамның тұлғасын даярлайтын ұстаздар қауымына арналады. Қатарында тарихы шежірелі Махамбет университетінің ұлағатты ұстаздары да бар. Өйткені, олардың еңбегі баға жетпес құндылық. Оған дәлел әр салада қызмет етіп жүрген мыңдаған шәкірттері. Кәсіби мереке қарсаңында салтанатты кеш ұйымдастырылып, білім ордасының басшылығы ұстаздарды арнайы құттықтады. М.Өтемісов атындағы БҚУ ректоры Нұрлан Серғалиев бірқатар ардагер ұстаздарға гүл шоқтарын табыстады. Мерекелік құттықтауында кәсіби мамандарды оқыту мен тәрбиелеу ісіне бар өмірін арнаған ұстаздардың еңбегін атап өтті.

Салтанатты шара аясында бірқатар ұстаздар мерекелік марапаттарға ие болды. Атап айтқанда, Қазақстандық оқу ағарту, ғылым және жоғары білім қызметкерінің салалық кәсіптік одағының БҚО ұйымы қоғамдық бірлестігінің Құрмет грамотасы табысталды. Кеш ұстаздарға арналған мерекелік концертпен жалғасты. Сахнада ұстаз жайлы өлеңдер шырқалып, жыр жолдары оқылды. Күй күмбірлеп, ән шалқыды. Университет ұжымы мен студенттері әдемі кеш сыйлап, жоғары деңгейде өнер көрсетті.



М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің студенттеріне тарих ғылымдарының кандидаты, доцент Жақсығалиев Жаңабек Жаңабайұлы арнайы дәріс жүргізді.

РЕСПУБЛИКА КҮНІНЕ АРНАЛҒАН ДӘРІС



Шара барысында Республика күнінің тарихы туралы ақпарат беріліп, мәні мен маңызы туралы құнды деректер айтылды. Маңызды мысалдар мен қызықты мәліметтерді жеткізе білген лектор жастардың назарын бірден өзіне аударды. Ерекше ықыласпен тыңдаған студент жастар өз ойларымен бөлісіп, пікірлерін ортаға салды. Аталмыш шараның мақсаты еліміздің басты мерекесі болып табылатын Республика күнінің маңызын жастар санасына сіңдіру, насихаттау, тарихын түсіндіру болып табылды.

Жаңа әлемдегі жаңа Қазақстан

19 қазан күні №7 корпус ғылыми кітапханасында педагогика факультетінің мектепке дейінгі және бастауышта оқыту педагогикасы білім беру бағдарламасының оқытушылары В.Т.Арыстанғалиева, А.Д.Муканованың ұйымдастыруымен БОПМӨ-11(3), ДО-11 тобы 1-курс студенттері арасында Республика күніне орай «Жаңа әлемдегі Жаңа Қазақстан» атты іс-шара өткізілді.



Іс-шара Қазақстан Республикасының Әнұранымен басталып, бейнебаяны көрсетілді. А.Уразбаева, Г.Хайроллила, А.Зейн М.Мақатаевтың өлеңдерін мәнерлеп оқыды. Еліміз бойынша сұрақ-жауап айдары өткізілді. М.Жанболатова «Қазақ осы» әнін орындады. 15 минут уақыт ішінде «Менің арманымдағы Қазақстан» тақырыбында студенттер эссе жазды. Шараны А.Уканов, Ш.Төкеш «Атамекен» әнімен аяқтады.

Шара соңында кітапханашы Г.Ш.Айташова кітап көрмесіне шолу жасап, сөз алды. Мектепке дейінгі оқыту мен тәрбиелеу мамандығының кураторы А.Д.Муканова сөз сөйлеп, шараны қорытындылады.

КҮН ШУАҚТЫ ҚАЗАҚСТАН

19 қазан күні №7 оқу ғимаратының ғылыми кітапханасында 25 қазан Қазақстан Республикасы күніне орай дәріс кездесу өткізілді.

Дәрісте ҚР тарихы кафедрасының оқытушысы, магистр Ихсанова Айнұр Бекжанқызы Қазақстанымыздың егемендігіне қатысты дәріс оқыды, студенттермен пікір алысты. Дәріс кездесуге педагогика және психология білім бағдарламаларының 1-4 курс Пип-11, Пип-12, Пип-42 білім алушылары және кураторлары А.А.Сисенғали, А.С.Женисова қатысты.

Дәріс кездесу барысында Айнұр Бекжанқызы



студенттерге 25 қазан Республика күніне байланысты маңызды деректермен, тарихи мәліметтермен таныстырып, студенттерге тарих пәніне қатысты сұрақтар қойып, ойын білді.

Менің Қазақстаным – бейбітшілік ұясы

Республика күніне орай гуманитарлық ғылымдар оқу залында «Менің Қазақстаным» тақырыбында іс-шара ұйымдастырылды. Шараның мақсаты - студенттерді саналы, парасатты азамат етіп, еліміздің көркеюіне үлес қосуға тәрбиелеу, елдің әр мерекесіне мақтанышпен қарауға баулу, туған халқының тілін, мәдениетін, салт – дәстүрін қастерлейтін саналы да парасатты азаматтар тәрбиелеу.



Шара барысында Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 2-курс студенті Мұхтаров Бекмарғұлан Қалқаман Сариннің «Тәуелсіздік» өлеңін мәнерлеп оқып берді. Өрмен қарай топ студенттері Жолаева Аяулым, Қадыртаева Аружан, Ғалымжанқызы Еркенұр, Сандыбекова Гүлдана, Бейсенбай Нұрназ мерекемен құттықтап, ойларымен бөлісті. Кеш барысында кітапханашылар В.С. Мухтарова, С.С.Нургалиева сөз алып, кітап көрмесіне шолу жүргізді.

В ЗКУ им.М.Утемисова состоялась встреча, посвященная ко «Дню Республики» с будущими выпускниками и студентами ОП «Юриспруденция» с сотрудниками областной прокуратуры. На мероприятии в качестве спикеров выступили: начальник управления защиты общественных интересов областной прокуратуры - Жанатауов Аслан Болатович, прокурор управления областной прокуратуры – Кадралиева Анар Омирбековна, старший помощник прокурора области – Махсотов Ернат Исатаевич.

Профессия - «ПРОКУРОР»

В начале встречи гости поздравили с предстоящим

Днем Республики, а также рассказали о том, как происходит



трудоустройство на службу в органы прокуратуры, какой опыт и какие навыки могут быть в этом полезны. Встреча прошла в обстановке конструктивного диалога и взаимной заинтересованности, сотрудники прокуратуры продемонстрировали имеющиеся опыт в сфере деятельности, а также ответили на вопросы студентов 4 курса Образовательной Программы «Юриспруденция» об испытаниях при приеме на службу, о реформировании процессуального статуса прокурора и других аспектах прокурорской деятельности. Студенты поблагодарили Жанатауова Аслана Болатовича, Кадралиеву Анар Омирбековну и Махсотову ЕРНата Исатаевича за уделенное время, интересную встречу и желают им дальнейших профессиональных успехов!

ТҰТАСТЫҚ ПЕН БІРЕГЕЙЛІК СИМВОЛЫ



23 қазан күні М.Өтемісов атындағы БҚУ-да Батыс Қазақстан облысы Қазақстан халқы Ассамблеясы мен ҚХА кафедрасының бірлескен ұйымдастыруымен «Республика күні Қазақстан халқының тұтастығы мен бірегейлігі символы» тақырыбында 25 қазан Республика күні ұлттық мерекесінің құрметіне арналған М.Өтемісов атындағы БҚУ студенттерінің Батыс Қазақстан облысы Қазақстан халқы Ассамблеясы мүшелерімен кездесуі өтті. Кездесуге БҚО ҚХА мүшелері БҚО «Хаймат» Орал

1990 жылы қазан айының 25-і күні Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің шешімімен «Қаз КСР-нің мемлекеттік егемендігі туралы» декларация қабылданды. Сол сәттен бастап-ақ егеменді Қазақстан өзіндік көзқарасы бар жеке мемлекет ретінде таныла бастады. Қабылданған декларация Қазақстанның болашақ тәуелсіздігінің іргетасы саналды. Бұл декларацияның қабылдануы елдің егемендігін мәлім ететін жеке территориясы, азаматтығы, мемлекеттік бюджеті, халықаралық қатынастардағы дербестігі, мемлекеттік рәміздері бекітілді. Қазақстанның егемендігі және территориясының тұтастығы саяси, құқықтық және экономикалық тұрғыдан дәйектелді. Осы кезден бастап демократиялық қоғам құру мақсатында ел ішіндегі қоғамдық-саяси құрылымға біраз өзгерістер енгізіле бастады. Бұл акт арқылы әлем картасындағы жаңа мемлекет – Қазақстан Республикасының негізі қаланды. Қазір бұл күн мемлекеттік масштабта атап өтіліп, ұлттық мереке ретінде тойланады.

неміс мәдени-ағарту қоғамы» қоғамдық бірлестігі төрағасы Франк Геннадий Артурович, Қазақ – Вайнах жастары «Достық» жастар клубы төрағасының орынбасары Чудобаев Талғат Гайсиевич, «Қазақстан ұйғырларының республикалық мәдениет орталығы» қоғамдық бірлестігінің Орал қаласындағы филиалы төрағасының орынбасары Муталипов Илияр Мусажанович, «Тіл мұра» Қоғамдық қозғалысы төрайымының орынбасары, БҚО ҚХА «Ламед» еврей этномәдени бірлестігінің мүшесі Суетина Ирина Александровна, Батыс Қазақстан облысы әкімдігі қоғамдық даму басқармасы «Қоғамдық келісім» КММ этносаралық қатынастар саласын талдау және мониторингілеу бөлімінің сарапшысы Ахметова Кенжегүл Жамбылқызы, Батыс Қазақстан облысы әкімдігі қоғамдық даму басқармасы «Қоғамдық келісім» КММ этносаралық қатынастар саласын талдау және мониторингілеу бөлімінің сарапшысы Нурашева Венера Сапарғалиқызы қатысты.

Мемлекеттік егемендік туралы Декларация 1990 жылы 25 қазанда Жоғарғы Кеңестің қаулысымен қабылданды. Онда ҚазКСР егемендігі жарияланып, Қазақстанның тәуелсіз мемлекет ретіндегі саяси-құқықтық негіздері бекітілді. Сондай-ақ алғаш рет ел аумағының тұтастығы, оған қол сұғылмайтындығы, қазақ халқының және Қазақстандағы басқа да этнос өкілдерінің төл мәдениетін, дәстүрін, тілін қайта түлету мен дамыту, ұлттық қадір-қасиетті нығайту сияқты мемлекеттік қағидаттар бекітілді. Құжатта саяси, экономикалық және әлеуметтік мәселелерді өз бетінше шешу принципі де жарияланды. ҚазКСР-і өзінің ішкі әскерлерін, мемлекеттік қауіпсіздік және ішкі істер органдарын құру құқығын алды. Президент мемлекет басшысы, әкімшілік-атқарушы жоғарғы биліктің басшысы болып танылды.

Тұрар ШАЙХИЕВ,
«Қазақстан халқы Ассамблеясы» кафедрасының меңгерушісі

МАГИЯ НАУКИ НА NOBEL FEST 2023

В Астане проходил вторая сессия мирового научного фестиваля Nobel Fest. Уникальная возможность испытать магию науки, образования, инновации от талантливейших ученых и практиков.

Министр науки и высшего образования РК Саясат Нурбек приветствуя всех гостей и спикеров научного фестиваля, особо отметил важность исследования искусственного интеллекта для трансформаций в сфере образования и науки.

Nobel Fest – это мировой технологический, научный и образовательный фестиваль с участием Нобелевских лауреатов, глобальных экспертов, новаторов и бизнес-лидеров. В международном мероприятии принимают участие лауреаты Нобелевской премии, мировые ученые, бизнес-лидеры. Делюсь с некоторыми тезисами спикеров.

Всемирно известный футуролог, специалист в области будущего технологии Герд Леонгард:

«...Традиционное образование не соответствует требованиям современного мира... Нам нужна креативность, реакция, создавать сильные идеи... Задавайте вопросы, будьте гениями... Мы с вами сближаем человека и искусственный интеллект!»

«...Вы работаете в системе образования, вы и есть роботы. Запоминать и передавать информация могут роботы. Надо быть чем-то большим!!!!... Сострадать, чувствовать могут только люди!»

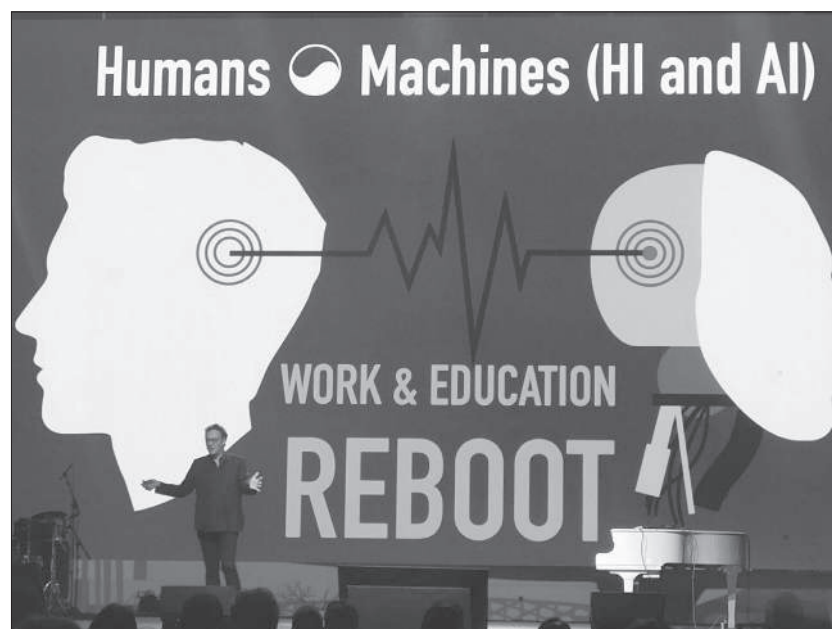
«...Политика, законотворчество, высокотехнологичное направление должно быть только в руках человека...»

Лауреат Нобелевской премии 2022 года Паскаль Майер:

«...Устойчивость к антибиотикам угроза для человечества... Заболевания могут происходить из различных мест. Из тающих ледников, они могут содержать древние микроорганизмы, которые могут стать основой для пандемии...»

«Для снижения токсичности препаратов предлагается смешивать химические лечебные вещества с водными экстрактами съедобных растений (овощей)...»

Вивек Вадхва - эксперт по новым технологиям, профессор Стэнфордского и Гарвардского университетов: «... В Казахстане люди все еще инертны. Казахстан



планирует стать хабом инновации... Инновации не имеют ограничений... Вы должны быть вдохновлены, вы должны любить... Я верю в Казахстан, он станет флагманом инновации... Через 5 лет Казахстан будет на слуху. Главное не упустить свои возможности... Вновь станьте центром Вселенной... Возобновите Шелковый путь инновации!!! Вы на перекрестке дорог.»

КОЛЛАБОРАЦИЯ ЗКУ С ИНСТИТУТОМ ЗООЛОГИИ

24–29 сентября 2023 г. в Алматы состоялась III Международная научно-практическая конференция «Орлы Палеарктики: изучение и охрана». В конференции приняли участие представители из 30 стран, а это более 140 человек - ученые, представители природоохранных организаций, представители организаций изготавливающие птице защитные устройства, GPS трекеры и т.д. На конференции обсуждали современные проблемы изучения и сохранения крупных пернатых хищников. Основной акцент был сосредоточен на степном орле, могильнике и балобане. Международная конференция «Орлы Палеарктики: изучение и охрана» проводится в третий раз и впервые её принимал Казахстан. В Казахстане принимающей стороной конференции выступил ОФ «Центр изучения и сохранения биоразнообразия» (BRCC).

В рамках конференции были организованы несколько мероприятий:

- Международный семинар «Состояние популяций и проблемы сохранения сокола-балобана»;
- 9-е Международное совещание по сохранению орла-могильника;
- 3-е Международное совещание по охране степного орла.

Партнёрами конференции были: Институт зоологии МНВО РК, Союз охраны птиц Казахстана и Союз охраны птиц России, Ассоциация сохранения биоразнообразия Казахстана (АСБК).

В конференции принял участие научный сотрудник Западно-Казахстанского университета им. М.Утемисова

Шпигельман М.И. с докладом - «Биоценотические связи сайги с крупными хищными птицами», где он поделился результатами научных исследований на территории резервата «Бокейорда». А также были проведены встречи с сотрудниками Института зоологии КН МНВО по совместной реализации проекта «Западно-Казахстанская биологическая станция по кольцеванию птиц» с заместителем Генерального директора по науке к.б.н. Чириковой М.А. и с ведущим научным сотрудником лаборатории орнитологии и герпетологии, заведующим Центра кольцевания птиц к.б.н. Гавриловым А.Э., с руководителем ОФ «Центра изучения и сохранения биоразнообразия» (BRCC) Карякиным И.В. и с сотрудниками этой организации. Обсуждены предварительные результаты



и перспективы развития Западно-Казахстанской биологической станции по кольцеванию птиц на базе ЗКУ им.М.Утемисова.

К.М. АХМЕДЕНОВ,
проректор по научной работе и международным связям
ЗКУ им. М.Утемисова

Мағжан жыры - мәңгілік

4 қазан күні ғылыми кітапхананың ұйымдастыруымен ақын Мағжан Жұмабаевтың туғанына 130 жыл толуына орай «Мағжан жыры - мәңгілік» атты поэзия кеші өтті.



Кеш ақынның «Мен жастарға сенемін» өлеңін оқумен бастау алды. Поэзия кешіне жиналған жас оқырмандарға ақынның өмірбаяны мен шығармашылығына шолу жасалды. Ақын шығармашылығына Қазақ филологиясы кафедрасының аға оқытушысы, магистр Калиева Айгүл Тулегеновна, Тіл мен әдебиет мұғалімдерін дайындау білім беру бағдарламасының жетекшісі Тұрғаналиева Ганмиркун Ганмирхановна кеңірек тоқталып өтті. Ис-шара барысында ақынның өлеңдерін Бастауыш білім беру мамандығының 2-курс студенті Қосаев Тұрғанбек «Адастым», Бастауыш білім беру мамандығының 1-курс студенті Төкеш Шұғыла «Қазақ тілі», Бастауыш сынып мұғалімі мамандығының 1-курс студенті Аязбекова Асылай «Туған жер», Қазақ тілі әдебиеті мамандығының 2-курс студенті Гайса Жасмин «Сағындым», Физика мамандығының 1-курс студенті Утарова Айсулу «Бұлбұл», Қазақ тілі әдебиеті білім беру бағдарламасының 2-курс студенті Әлібекқызы Айтолқын «Пайғамбар», Дене

шынықтыру және спорт мамандығының 4-курс студенті Көшкінбаева Әмина «Есімде тек таң атсын», Шет тілі: екі шет тілі мамандығының 1-курс студенті Зәуреш Сыдыхова «Қараңғы дауылды күн», Қазақ тілі мен әдебиеті ағылшын мамандығының 1-курс студенті Аманғалиева Нұрайна «Сүйемін» атты өлеңдерін нақышына келтіре мәнерлеп оқып берді. Өрмен қарай кештің сәнін келтірген «Көрөлгі», «Балбырауын» күйлерін тарих мамандығының 2-курс студенті Нияз Нұрислам мен дене шынықтыру және спорт мамандығының 3-курс студенті Қожахметов Мирас, дәстүрлі музыкалық өнер мамандығының 3-курс студенті Каимжанов Темірлан «Дайдидау» халық әнін сырқады. Қазақ тілі мен әдебиеті, ағылшын тілі пәні мұғалімі мамандығының 1-курс студенті Бактиғалиева Айару ақынға арнаған арнауын оқыды.

Мағжан ақын – ұлтымыздың мақтанышы, халқымыздың бағына туған жарық жұлдызы. Мағжандай ақынның өлеңдерімен сусындап өскен ұрпақ – бақытты ұрпақ.

19 қазан күні Тарих, экономика және құқық факультеті Бизнес, басқару және туризм БББ-ның кураторлары А.Ж.Акмалиева, А.Е.Таласпаева, Ф.К.Мухамбеткалиева, А.Б.Егзаляеваның жетекшілігімен, студенттердің қатысуымен қазақтың ұлы ақыны, батыр М.Өтемісұлының туғанына 220 жыл толуына арналған «Махамбет – қазақ елінің мерейі» атты әдеби іс-шара оздырылды.

МАХАМБЕТ – қазақ елінің мерейі



Іс-шараға М.Өтемісов атындағы БҚУ-дың кітапхана қызметкерлері Г.Ш.Хибашева, Г.В.Мухтарова және тәрбие бөлімінің әдіскері Ө.С.Арыстан қатысты. Іс-шараның басы қазақтың күйімен басталды. М.Өтемісұлының өмірі мен шығармашылығы жайлы презентация жасалып,

ойын ретінде викториналық сұрақтар беріліп, жауаптар алынды, ақынның термесінен және өлеңдерінен үзінділер оқылды. Іс-шара студенттердің патриоттық сезімдерін оятып, Махамбет жастарына ақынның өмірі мен өнеріне деген құштарлығын арттырды.

■ Ко дню библиотекаря



Экслибрис научной библиотеки Западно-Казахстанского университета им.М.Утемисова - визитная карточка

Научная библиотека Западно-Казахстанского университета им. М. Утемисова – одна из старейших вузовских библиотек Казахстана (1932). Располагает фондом более миллиона единиц хранения, выписывает более 200 названий периодических изданий, предоставляет открытый доступ пользователям к ресурсам библиотеки на всех видах носителей информации.

В составе богатейшего фонда библиотеки - уникальный фонд редких и ценных изданий, являющийся частью культурного наследия Республики Казахстан. Для обозначения принадлежности наиболее значимых, ценных, редких книг и других видов документов достойным книжным знаком в Научной библиотеке университета был создан художественный экслибрис, как ее библиотечный герб, своеобразная визитная карточка.

Экслибрис (от лат. ex libris «из книг») – это книжный знак, указывающий на принадлежность книги или другого вида документа. Он наклеивается в виде ярлыка или проставляется в виде печати владельцами библиотек на книгу или иной документ, преимущественно на внутреннюю сторону переплета. Разновидность экслибриса, отсчитанного на корешке или сторонке переплетной крышки книги, называется суперэкслибрисом. Для любой библиотеки создание и использование экслибриса является актуальным, так как имеет эстетическое и воспитательное значение в интеграции образовательно-воспитательного процесса и искусства, вызывает положительные эмоции у пользователей библиотеки, повышая качество и привлекательность библиотечных услуг.

В научной библиотеке ЗКУ им. М.Утемисова с целью продолжения формирования общественного мнения о библиотеке и университете в целом, как центре культурного, научного и социального развития региона, повышения их позитивного имиджа был разработан проект и создан художественный сюжетный экслибрис, как фирменный знак Научной библиотеки. Экслибрис предназначен для обозначения принадлежности изданий и других видов документов библиотечному фонду, а также издательской продукции библиотеки.

Экслибрис научной библиотеки Западно – Казахстанского университета представляет собой композицию в форме круга. Круг – символ света, цельности, вечности и бесконечности, совершенства и законченности, отражает непрерывность развития мироздания. В круге находится изображение здания главного корпуса университета, как элемент, подтверждающий его символику. В основании здания - год открытия вуза (1932) и слово «exlibris». С обеих сторон здания - развернутые книги, несущие знания. Изображения здания университета и книг окружают лучи знаний. Лучи — символ духовного просветления и творческой энергии, созидательной силы. Надписи обозначений университета (WEST KAZAKHSTAN UNIVERSITY MAKHAMBET UTEMISOV) и Научной библиотеки (scientific library) выполнены на английском языке, что подчеркивает международное значение вуза.

Экслибрис будет использоваться в качестве дополнительного штампа, указывающего на принадлежность издания или другого вида документа фонду научной библиотеки университета или ее изданиям. Станет дополнительным элементом маркетинговой деятельности библиотеки, выполняющим рекламную функцию.

На мой взгляд, данный творческий проект внесет вклад в историю развития и становления экслибриса как составной части национальной книжной культуры Республики Казахстан, будет способствовать воспитанию уважения к книге как факту общечеловеческой культуры.

Тоты АЛИМБЕКЕРОВА,
почетный работник образования РК,
директор научной библиотеки ЗКУ им. М.Утемисова

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің Басқарма төрағасы-ректор Нұрлан Хабиболлаұлы ардагер қызметкер Габдулова Мензипа Карекешевнаны қабылдап, мерейлі 70 жасымен құттықтады.

Мерейлі мерейтой

Оқу ордасының дамуына өзіндік үлесін қосқан Мензипа Карекешевна 1982-2014 жылдар аралығында кафедра зертханашысы, аға зертханашы, оқу бөлімінің диспетчері, аға диспетчер сынды жауапты, маңызды қызметтерді

атқарды. Аға диспетчер ретінде университеттегі сабақ кестесінің сапалы, уақытында құрылуына тікелей жауапты маман болды.

Кездесу барысында ректор Нұрлан Серғалиев туған



күн иесіне жылы лебізін арнап, гүл шоқтарын табыстап, қазақтың әдемі дәстүрімен шапан жапты.

Мерейтой иесі шара соңында өзінің жүрекжарды сөздерін арнап, мол тәжірибе мен ізденіске толы еңбек жолдарын өткізген университет ұжымына алғысын білдірді.

Сондай-ақ, университет ұжымы да әріптестеріне құрмет көрсетіп, құшағын гүлге, көңілін нұрға толтырды. Ақ тілектерін арнап, қызмет еткен жылдары М.Габдуловнаның жауапкершілігі мол, өз ісіне тиянақты, ұқыпты маман болғанын тілге тиек етті.

Жетпіс жастың белесін бағындырған Мензипа Карекешевнаға зор денсаулық, өнегелі ғұмыр, шексіз ырыс пен молшылық, несібе-дәулетіңіздің артуын тілейміз!

Азиза СУЙНШКАЛИЕВА



Тағылымы мен тәлімі мол кездесу

19 қазан күні М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде «Өмірін өрнектеген өлең-жырмен» атты ақын Ғайсағали Сейтақтың 65 жас мерейтойына арналған кездесу кеші өтті.

Кеште педагогика ғылымдарының докторы, профессор Абат Қыдыршаев модераторлық етті. Университеттің тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректоры Мерген Сүлейменов алғы сөз алып, ақынға қош келдіңіз айтты. Білім ордасының ректоры, профессор Нұрлан Хабиболлаұлының Құттықтау хатын ұсынып, шапан жапты. Кездесу кешінде ақынның асыл жары Тамара Нәбиқызы да болып, университет ұжымына ризашылығын білдірді.

Филология ғылымдарының кандидаты, профессор Зинулла Мүтиев, филология ғылымдарының докторы, профессор Ғабит Хасанов ақын поэзиясының көркемдік, тілдік ерекшеліктеріне тоқталды. Шараға жазушы, «Жайық үні» ЖШС газетінің директор-редакторы, Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының иегері Мира Шүйіншәлиева, ҚР білім беру ісінің құрметті қызметкері, ақынның группаласы Аянбек Мыңбаев, Жаһанша Досмұхамбетов атындағы жоғарғы педагогикалық колледжінің оқытушысы, ҚР Білім беру ісінің құрметті қызметкері Қырымжан Жақыпова шақырулы қонақ болып қатысып, естеліктерді еске түсіріп, мерейтой иесіне ізгі тілектерін айтты. Бұдан кейін ақын Ғайсағали Сейтақ бірқатар өлеңдерін өзі оқып, туу тарихын бөлісті.

Студенттер ақынның өлеңдерін оқып, арнау шумақтарын арнады. Домбырамен өн салып, скрипкада әсем күй шертті. Көкейдегі сауалдарын қойып, естелікке суретке түсті.

Дәметкен САҒЫНБАЕВА,
Филология факультетінің 1-курс магистранты



Мәртебелі мамандық иелеріне құрмет



Бүгінгі рухани өміріміздің өзегі іспеттес ғылымды көпшілік оқырманға, ертеңгі ел тізгінін ұстар жастарға насихаттауда, рухани мәдени байлығымызды ұрпақтан-ұрпаққа жеткізуші кітапхана болса, сол байлықты өз оқырманына таныстырып, табыстырушы өзіндік тұлға ол – кітапханашы.

Батыс Қазақстан университетінің Ғылыми кітапханасында 18 жоғары білікті маман қызмет етеді. 24 қазан төл мерекелеріне орай университет ректоры Нұрлан Хабиболлаұлы кітапхана қызметкерлеріне ҚР Ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбектің құттықтау хатын табыс етті. Сонымен қатар, БҚО білім және ғылым қызметкерлері кәсіподағының төрағасы Марат Даупаевтың алғыс хаты табысталды.

Құрметті кітапханашылар! Сіздерді кітапханашылар күнімен құттықтаймыз! Баршаңызға зор денсаулық, отбасыларыңызға бақ-береке, еңбектеріңізге шығармашылық табыстар тілейміз!



«закваска» потом очень пригодится Абату, определит вы-



бор профессии, главное дело его жизни.

Абат рос трудолюбивым и любознательным. В 1981 году он поступает в Уральский пединститут им. А.С.Пушкина на филологический факультет по специальности «Казахский язык и литература» и четыре года спустя оканчивает его отличием. Студент Кыдыршаев получал знания у известных преподавателей - Сарсена Акмурзина, Матжана Тлеужанова, Габдырахима Абуханова, Меруерт Жолдыкайыровой, Сериккали Шарабасова.

В 1985 году Кыдыршаев начал трудиться учителем



казахского языка и литературы в средней школе Курмангазинского района. Всегда сдержанный и рассудительный, он никогда не ругал учеников, умел убедить любого лентяя изменить своё отношение к учёбе, обладал талантом красиво и образно говорить.

В 1990-м Абат Сатыбаевич поступает на работу в Уральский пединститут. Теперь он коллега своего недавнего учителя, наставника - Сериккали Габдешевича Шарабасова, по настоянию которого Кыдыршаева и пригласили в известный вуз.

За два года Сатыбаевич проходит путь от ассистента кафедры казахского языка до заместителя декана филологического факультета. Профессор Сериккали Шарабасов вспоминал: «Нет ничего более дорогого казаху, чем брат. Быть братом легко и сложно. Наш младший брат Абат Сатыбаевич Кыдыршаев - человек, оправдавший надежды всех. Он пришёл в наш институт



Голос этого человека, крепкий, хорошо поставленный, как у артиста, ни с кем не спутаешь. Потрясающая энергетика, богатый, образный язык, тонкий юмор - вмиг забудешь о проблемах и печалях! И это неудивительно. Учёный, педагог-мыслитель, доктор педагогических наук, профессор, академик Академии педагогических наук Казахстана Абат Сатыбаевич Кыдыршаев известен в научных и педагогических кругах Приуралья и Казахстана как крупный исследователь, занимающийся изучением вопросов языкознания, риторики, лингводидактики. Сегодня он - директор департамента «Общественного развития» ЗКУ им. М.Утемисова. В текущем году Абату Сатыбаевичу исполняется 60 лет.

Трибун по жизни

1990 году и, будучи интересным, неординарным человеком, словно бросал динамит в своё окружение. Ряды студентов оживали и преображались...»

В 2001 году Абат Сатыбаевич защищает докторскую диссертацию «Научно-методические основы обучения риторике» (Для гуманитарных отделений высших учебных заведений). Культура речи, ораторское искусство, риторика стали ведущими в научно-исследовательской деятельности А.Кыдыршаева. Он является автором многих монографий, учебных пособий, методических разработок, научных статей по риторике.

Под руководством Абата Сатыбаевича в ЗКУ им. М. Утемисова регулярно проходили и проходят международные, республиканские и областные научные конференции по проблемам казахской филологии. На них отмечается роль педагога в обучении и воспитании молодого поколения.

Абат Сатыбаевич в 2007 и 2012 годах удостоивался звания «Лучший преподаватель вуза Республики Казахстан», отмечен грамотами Министерства образования и науки,



нагрудным знаком «За вклад в развитие науки РК» (2012 г.), Европейской золотой медалью и дипломом качества Европейской научно-производственной палаты. В 2009 году А. Кыдыршаев стал членом Российской риторической ассоциации (Москва).

В год 210-летия Махамбета в ЗКУ создаётся научно исследовательский центр «Махамбет», руководителем которого назначен А. Кыдыршаев.

Высокий профессионализм и организаторские качества Абата Сатыбаевича ярко проявились на поприще декана факультета культуры и искусств.

Он автор более 500 научных трудов. Под научным руководством Кыдыршаева подготовлено 2 кандидата наук, 40 магистров, 55 учебных пособий, в том числе 6 электронных, 15 учебных программ и 25 учебно-методических пособий для студентов и магистрантов, 13 авторских курсов.

Абат Сатыбаевич Кыдыршаев - член Союза журналистов Казахстана, Почётный гражданин Республики Казахстана, Почётный учитель РК, «Лучший педагог высшего учебного заведения», «Лучший педагог-исследователь», обладатель нагрудных знаков.

Литературный и журналистский талант Кыдыршаева ярко проявился во время его работы собственным корреспондентом республиканской газеты «Үш Қоңыр» по Западно-Казахстанской области, сегодня - главным

редактором республиканского литературного, культурного и познавательного журнала «Махамбет». Абат Сатыбаевич был членом редколлегии энциклопедии «Ахмет



Байтурсынов» (2017), главным редактором энциклопедии «Жубан Молдағалиев» (2020), руководителем проекта.

А. Кыдыршаев награждён Благодарственным письмом Президента К.К. Токаева.

Коллеги и сегодня очень высокого мнения о юбиляре. Вот как отзывается о нём экспроректор ЗКУ им. М.Утемисова кандидат педагогических наук, доцент Туймеш Даришева:

- Абат Сатыбаевич - человек разносторонних интересов, очень трудолюбивый. Он много пишет научных работ, хороший методист, преподаёт методику казахского языка в казахской школе. Имеет большой авторитет среди коллег. Сегодня он возглавляет в ЗКУ институт «Рухани жаңғыру». Это центр, который занимается духовным, культурным и нравственным воспитанием студентов и молодых коллег. Это очень важно во времена, когда нравственные принципы ушли на второй план. Институт «Рухани жаңғыру» и его директор возрождают и поддерживают вековые духовные традиции. Делается это с помощью бесед, лекторских заданий других педагогических приёмов. Абат Сатыбаевич - редактор журнала «Махамбет», который читают во всём Казахстане. В журнале освещается деятельность нашего вуза и его преподавателей, поднимаются актуальные общественные проблемы. Кыдыршаев - прекрасный лектор и пропагандист казахского языка и литературы. С лекциями он постоянно выступает в учреждениях и организациях Уралыска, нередко - по их просьбе.

Никогда ни успокаиваться, ни почивать на лаврах, постоянно идти вперёд - таким принципам Абат Кыдыршаев



остаётся верен всегда. Он возглавляет большую работу по пропаганде наследия Махамбета Утемисова - организовал конкурс среди учащихся школ, студентов колледжей и вузов по чтению наизусть стихотворений Махамбета. Конкурс, воспитывающий у молодёжи патриотизм, уважение к культурно- историческому наследию, будет продолжен в следующем году.

Жизненное кредо учёного Абата Кыдыршаева можно определить словами казахской народной поговорки: «Искусство - живой ручей, наука - яркий светильник». Абат Сатыбаевич всегда следовал этой истине - тому, что во многом делает человека человеком.

Всю свою жизнь в высшей школе, науке он был и остаётся не только трибуном- оратором, но и трибуном в делах. Неслучайно многие удивляются: как Кыдыршаев всё успевает?! Но иначе и быть не может: соответствие слова и дела - важная черта педагога, учёного. **С юбилеем, Абат Сатыбаевич!**

Александр СУЕТИН

Фото из альбома А. КЫДЫРШАЕВА



Үнемі ізденісте жүретін, зерттеулерге бойлап, жаңа тың ой айта алатын, өз ісіне сенімді адам ғана ғалым бола алады деген қағида бар. Сол қағида үдесінен көрініп жүрген, бүгінде ғылымдағы «тал түсін» мойындатып отырған, бір кезде кенжелеп қалған ғылым- шешендіктану саласын жоғары оқу орындарында оқытудың тұңғыш әдістемесін жасаған әдіскер-ғалым **Абат Сатыбайұлы Қыдыршаев** – өзіндік өмір жолымен, зерттеушілік қабілетімен, адамдық келбетімен дара тұлға.

Шешендіктану саласының сардары, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдары академиясының академигі Абат Сатыбайұлы Қыдыршаев 1963 жылы 15 қарашада бұрынғы Гурьев облысы Теңіз ауданы (қазіргі Атырау облысы Құрманғазы ауданы) Киров (Зормата) ауылдық кеңесіне қарасты Тайланбай ауылында дүниеге келген. Абат Сатыбайұлы да өз құрдастары секілді жеті жасқа келгенде мектеп табалдырығын аттап, Гурьев облысы Теңіз ауданының Байда селолық кеңесіне қарасты Котяев селосындағы Н.К.Крупская атындағы орта мектебін (бүгінгі Бөкей хан ауылдық округіндегі Фариза Оңғарсынова атындағы ЖОББМ) 1981 жылы бітірген. Мектепте зерек оқыған Абат А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының (қазіргі Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті) филология факультетіне құжаттарын өткізіп, қабылдау емтихандарын ойдағыдай тапсырып, студент атанады. 1 курстан бастап зеректігімен, алғырлығымен көзге түскен Абат жоғары оқу орнын үздік бітіріп, өзінің қалаған мамандығы бойынша Атырау облысы, Құрманғазы ауданының К.Маркс атындағы қазақ орта мектебінде (қазіргі Әбу Сәрсенбаев атындағы) қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі болып ұстаздық қызметін бастайды. Бірақ институт қабырғасында жүргендегі ғылым жолына түссем деген арманының жетегінде 1990 жылы өзі жоғары білім алған Орал педагогикалық институтының «Қазақ тілі» кафедрасына ассистент болып қабылданып, сатылап оқытушылық, филология факультеті деканының орынбасары қызметіне дейін көтеріледі. Өз ісіне тиянақты жас маман институт өміріне белсене араласады.

Ғылымның қыр-сырын тереңірек меңгеру үшін білімін аспирантурада жалғастыруды мақсат еткен Абат Сатыбайұлы 1993 жылы қазақ тілін оқыту әдістемесі саласы бойынша қазіргі Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің аспиранты атанады. Бұл қазақ тілін оқыту әдістемесі ілімінің қайтадан қолға алынып, өсіресе, даму тарихы, оның қалыптасу жолында ерекше еңбек еткен тұлғалардың ғылыми-әдістемелік мұралары жан-жақты зерттеле басталған кез еді. Қазақ тілін оқыту әдістемесінде жеке тұлғаның әдістемелік мұраларын зерттеу идеясын бастаған және оны жүзеге асырған қазақ тіл білімі теориясы мен әдістемесінде өз биігі, өз кеңістігі бар, көрнекті ғалым Нұржамал Оралбайқызы екенін үлкен ілтипатпен айтамыз. Өйткені зерттеген тақырыптарының бәрі мәуелі мектепке айналған Нұржамал Оралбайқызына шәкірт болу Абат Сатыбайұлына да бұйырғаны - тағдырдың сыйы десек, артық емес. Білімге

ШЕШЕНДІКТАНУШЫ АҒА БИ ҒАЛЫМ

құштарлығының, ана тіліне сүйіспеншілігінің арқасында Абат алған тақырыбына бірден қызыға кірісіп, жұмысын уақытында аяқтап шығады. 1995 жылы «Ахмет Байтұрсынұлының әдістемелік мұрасы» тақырыбында кандидаттық диссертациясы сәтті қорғалып, педагогика ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесі беріледі. Абат Сатыбайұлы диссертациялық жұмысында алдымен қазақ әдістеме ілімінің негізін салушы Ахмет Байтұрсынұлына дейінгі ана тілін оқытуға байланысты мәселелерге шолу жасай келіп, әдіскер-ғалым өмір сүрген кезеңдегі әдістеменің дамуы, тұстастарының әдіскерге әсерін, яғни, ұлы ағартушылар сабақтастығын салыстырмалы түрде талдаған. Сонымен қатар А.Байтұрсынұлының әдіскер ізбасарларына белгілі бір дәрежеде «көсем» (М.Әуезов), «алғашқы адам» (С.Мұқанов), «айналасына нұр, шуақ себуші» (Ә.Қайдаров, Ә.Айтбаев) болғанын дәлелдеген. Зерттеуші А.Байтұрсынұлының әліппе, оқулықтары мен әдістемелік еңбектеріне қатысты пікір-тұжырымдарды сараптай отырып, ғалымның әдістемелік түйіндерін терең талдап көрсеткен. Сондай-ақ ғалымның қолданған дидактикалық ұстанымдары мен әдіс-тәсілдеріне талдау жасай келіп, әдістемелік еңбектерінің бүгінгі әдістемелік жүйедегі сабақтастығына тоқталған.



Кандидаттық диссертацияны ойдағыдай қорғаған жас маман өзі білім алған және еңбек жолын бастаған институтқа қайта оралып, 1995-1997 жылдарда «Қазақ тіл білімі», «Қазақ лингводидактикасы» кафедраларының меңгерушісі қызметін атқарады. Бірақ Абат Сатыбайұлы ғылымдағы ізденістерін жалғастыруды есінен шығармайды. 1999-2001 жылдары Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің аға ғылыми қызметкері болып, «Шешендіктануды оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері (жоғары оқу орындарының гуманитарлық бөлімдерінде)» тақырыбында зерттеу жүргізіп, 2001 жылы докторлық диссертациясын сәтті қорғайды. Шәкіртінің бойынан терең білімді, еңбекқорлықты, парасаттылықты байқаған Нұржамал Оралбайқызы: «Кандидаттықты екі жылда жазып, докторлықты да дәл екі жылда жазған, өте еңбекқор Абат өлі де талай асуларды талмай алады» деген үлкен сенім артқан еді. Абыз ұстазының сенімін ақтаған шәкірттің бүгінде бағындырған асулары, жеткен жетістіктері жайында тарқата түссек, өз ісіне тиянақты жас зерттеуші халқының қамын ойлауда жарғақ құлағы жастыққа тимеген, осы жолда көл-көсір қызмет атқарған, мол мұра қалдырған Ахмет Байтұрсынұлының қазақ тілін оқыту әдістемесі ілімінің ірге тасын қалаушы екендігін тұңғыш рет дәлелдеп, ғалымның әдістемелік еңбектерінің бүгінгі оқыту ісімен сабақтастығын айқындаған, әліппе, оқулықтары мен әдістемелік еңбектерін жан-жақты талдап, оның әр қырын ғылыми тұрғыда негіздеген кандидаттық зерттеуі бойынша 1998 жылы «Ахмет Байтұрсынұлының әдістемелік мұрасы» атты монографиясын жарыққа шығарды.

1995 жылдың қыркүйек айынан бастап, жас ғалым өзі еңбек еткен Орал педагогикалық институтының «Қазақ филологиясы» факультетінде Ахмет Байтұрсынұлы атындағы әдістемелік бірлестік ашылып, оқу үдерісіне «Ахметтану» курсының енгізілуіне тікелей араласты.

Абат Сатыбайұлы келесі кезекте докторлық зерттеуі негізінде «Шешендіктануды оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері» атты іргелі монографиясын жарыққа шығарды. Еңбекте жеке адамның тілдік қатынас мүмкіндіктерінің даму үрдісінің психологиялық, дидактикалық, филологиялық аспектілері түйінделіп, жоғары оқу орнының гуманитарлық бөлімдерінде шешендіктануды оқыту әдістемесі тұңғыш рет ғылыми негізделіп, алғаш рет аталмыш пәнді оқытудың арнайы қағидаттары мен әдістері және жұмыс түрлері ұсынылған. Сондай-ақ зерттеуде шешендік іс-әрекет заңдарына сәйкесті шешен-дәріскердің кәсіби қалпының үлгісі (профессиограммасы) саралап көрсетілген. Өйткені ғалымның өз сөзімен айтқанда, «ауызша шешен сөйлеу шеберлігі – лектордың, насихатшының, кәсіби маман иесінің, студенттің қоғамдық көзқарасының мызғымастығы мен таным көкжиегінің, жан-жақты даярлығының тұңғыш қорытпасы, олардың жоғары эрудициясы мен шешендік білім, білік және

қатынас туралы, олардың түрлері, сөйлеу сапалылығы (мәселен, сөз дұрыстығы, тазалығы, дәлдігі, дәлелдігі, байлығы, логикалығы, коммуникативтік жағынан сәйкестілігі), қазіргі қазақ әдеби тілінің нормалары туралы білім көздерімен таныстыру; әдеби тілдің нормаларынан орынсыз ауытқуларды (бұл арада әдеби тілдік норманы бұзушылық туралы) тез аңғару дағдыларын қалыптастыру; өзіндік сөйлеген сөзіне талдау жасай білуге үйрету; сөз сөйлеу сәтіндегі кемшіліктерден құтыла білу дағдысын қалыптастыру; болашақ мұғалімдерді педагогикалық қарым-қатынас мейілінше тиімді болу үшін өзіндік дауысқа (дауыс тонына), сөйлеу аппаратына ие болуға үйрету; кәсіби тұрғыда аса мәнді сөз сөйлеу шығармашылығын туындатуға әзірлеу мәселелерін қамтыды.

А.Қыдыршаевтың «Шешендіктану» атты оқулығы шешендік өнерді жаңадан бастап үйренушілерге, жоғары оқу орындарының студенттеріне, жас мамандарға арналып, бірнеше рет басылып шығып, жоғары оқу орындарында оқулық ретінде пайдаланылып келеді. Сондай-ақ ғалымның «Шешен-лектор профессиограммасы» (2004) атты әдістемелік оқу құралында жоғары оқу орны мамандарының педагогикалық іс-әрекет барысында шешендік өнер элементтерін практикалық тұрғыда қолдануы мәселесінің кейбір басты аспектілері қарастырылған. Еңбек жас маманның кәсіби қалпы, шешен сөйлеуге қатысты тірек сауалдар мен алғы мақсатты жүйелеу, шешен-дәріскер сөзіндегі негізгі тезистің екшелуі және сөйленер сөз нысанының шектелуі секілді мәселелерге арналған.

Ал ғалымның «Шешендік тағылымы» (2004) атты әдістемелік көмекші құралы, студенттер мен магистранттарға және ұстаздарға арналған. Құралдың аты айтып тұрғандай, жалпы көпшілікке түсінікті, әрі тағылымдық танымы мол еңбек деп есептейміз. Өйткені қандай мамандық иесі де жас ерекшелігіне қарамай сөйлеген кезде тыңдаушы қауымға әсер ете отырып, оларды сендіре білу дағдысын меңгеруі тиіс. Жүйелі де түсінікті, бейнелі де тартымды сөйлеуге үйрену психологиялық әзірлік пен алдын-ала жаттығуды талап етері даусыз. Сондықтан автордың «Шешендік тағылымы» еңбегінде келтірілген ой-тұжырымдар тізілген басылымдар көптен жарық көрмегені өз алдына, қазақ тілінде бұл орайлас жинақ жоққа тән, өте сирек екендігі әріптестерінің назарында. Сонымен қатар әдіскер-ғалымның бизнесмендерге, кәсіпкерлерге, студенттерге, барлық деңгейдегі басшыларға арналған «Іскерлік шешендіктану қағидалары» (2007) атты оқу құралы да сөйлеу машығына төселемін деген жұртшылыққа тигізер көмегі үлкен еңбек. Еңбек сәтті өрілген эксперимент сөз арқылы мейілінше мол мөлшерде олжаға кенелу, телефон арқылы тиімді қарым-қатынас жасау, бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара қарым-қатынасты дұрыс құра білу іспеттес іскери шешендіктану қағидаларының сан алуан түрлерімен таныстыруымен құнды. Сондай-ақ, ғалымның «Кестелі шешендіктану» (2008) атты әдістемелік құралы да сөйлеу өнерін жетік меңгеруге ден қоятын оқырман қауым үшін пайдалы кеңестер беруге арналып, аса жауапкершілікпен жазылған еңбек. Бұл құралдың бір ерекшелігі - еңбекте күнделікті іс-әрекетімізде бірден-бір қажетті ауызша және жазбаша сөйлеу мәдениеті туралы мәліметтер, шешендіктану сабақтарының фрагменттері кесте, анықтама, қысқаша сипаттама, сызба үлгісінде берілгендігінде.

Өз ісіне, өзі зерттеген мәселеге тиянақты, үлкен ыждағаттылықпен қарайтын ғалым 2017 жылы «Шешендік тағылымы» жинағының жалғасы, толықтырылған, өңделген екінші басылымы ретінде «Шешен сөйлей білеміз бе?» тақырыбында оқу құралын шығарды. Бұл еңбекке екі мыңға

жуық ежелгі антикалық дәуірден бүгінгі кезге дейінгі дейінгі отандық және шетелдік ғұлама ойшылдардың, ғалымдар, қоғам қайраткерлерінің, ақын-жазушылардың ақыл-нақыл сөздері, халық мақал-мәтелдері енгізілген. Аталмыш құралды шығарудағы автордың мақсаты – ұлттық құндылық үлгісі шешендік өнер тәліміне кейінгі ұрпақты тәнті ете отырып, орасан рухани шапағат, парасат сыйлау. Ал рухы зор, рухани бай ұрпақ – келешегі кемел көшбасшы елдің сенімді тірегі.

Ұстазының сеніміне ие болған Абатқа қатысты тағы бір айта кететін жайт - қазақ тіл білімінің көрнекті өкілдері, аға буын ғалымдар туралы зерттеулері. Бұл ретте «Қаныш Сәтбаевтың шешендігі», «Педагог, ғалым Мағжан Жұмабайұлының ана тілін оқытудағы әдістемелік тұжырымдарының құндылығы», «Махамбет – арымас Алаш арысы, бұлқынған асау намысы» (Тәуелсіздік жыршысы ақын тұлғасы қазіргі көсемсөзде, поэзияда, прозада және драмада), «Қазақ тілін оқыту әдістемесі ғылымы және аңызға айналған ғалым-ұстаз Нұржамал Оралбай» т.б. мақалаларын атауға болады. Ол – жалпы көлемі 250 баспа табақ мөлшеріндегі қазақ тілі мен әдебиеті, филология: қазақ тілі, педагогика және психология т.б. мамандықтарында оқитын студенттерге, докторанттар мен магистранттарға және филолог мамандарға, мектеп мұғалімдеріне арналған 4 оқулық, 50 оқу құралы, 6 электронды оқу құралы, 15 оқу бағдарламасы және 35 оқу-әдістемелік құралдарының авторы. Профессор А.С.Қыдыршаевтың жетекшілігімен 13 авторлық курс даярланды («Ахметтану», «Шешендіктану», «Сөйлеу мәдениетінің негіздері», «Педагогикалық риторика», «Махамбеттану», «Тілдік қатынас мәдениеті», «Шешен сөйлеу мәдениеті», «Фарабитану», «Абайтану», «Жұбантану», «Даналықтану», «Кабуснама тағылымы», «Қазақ афо-ристикасы»). Бұл да – ғалымдар арасында сирек кездесетін толассыз еңбек, тоқтаусыз ізденістің нәтижесі.

Ғалым-педагогтің мақалалары АҚШ, Қытай, Түркия, Бразилия, Чехия, Ресей, Бішкек, Ташкент және т.б. алыс-жақын шетелдердің басылымдарында, ғылыми жинақтарында жарияланды.

Абат Сатыбайұлы бұл күнде өзі де жастарды ғылымға баулып, шәкірт тәрбиелеп жүр. Оның ғылыми жетекшілігімен 2 ғылым кандидаты әзірленіп, 40 шақты магистр даярланды. А.Қыдыршаевтың ғылыми жетекшілігімен біршоғыр шәкірттері мектепке дейінгі тіл ширату мәселесімен, бастауыш, орта, жоғары сыныптардағы шешендік, білім ордаларында педагогикалық риториканы оқыту, көшбасшы студенттердің сөйлеу мәдениетін, шешен сөйлеу білік-дағдыларын қалыптастыру проблемаларымен шұғылданып, кең көлемді ғылыми-зерттеу, эксперименттік жұмыстармен айналысуда.

«Адам атаққа емес, атақ адамға қызмет етеді» деген қағиданы берік ұстанған Абат Сатыбайұлы - өзінің маңдай терімен мынадай марапаттарға ие болған ғалым: ҚР «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» мемлекеттік грантының (2007), атағының (2012) иегері, Ресей Риторикалық қауымдастығының мүшесі (2009), ҚР Білім және ғылым министрлігінің «Қазақстан Республикасының ғылымын дамытуға сіңірген еңбегі үшін» төсбелгісінің иегері (2012), Еуропалық ғылыми-өндірістік палатасы Алтын медалінің және сапа жөніндегі дипломының (Diplomdi Merito) иегері (Мәскеу, 2013), «Қазақстанның Құрметті ұстазы» (2019), «Жұбан Молдағалиев» энциклопедиясының бас редакторы, жоба жетекшісі, «Үздік педагог-зерттеуші», «Жоғары оқу орнының үздік педагогы» (2020), «Үздік ұстаз» (2021), «Қазақстан Республикасының Құрметті азаматы», «Астана патриоты» (2023) төсбелгілерінің иегері, Халықаралық Махамбет атындағы сыйлықтың иегері, «Махамбет» республикалық әдеби, мәдени және танымдық журналының бас редакторы (2022). Профессор А.Қыдыршаевтың есімі 2023 жылы «Қазақстан ТОП 100 үздік тұлғасы» - «ТОП 100 успешных людей Казахстана» энциклопедиясына, «Қазақстанның Алтын кітабына» (Астана, 2023) енгізілді.

Адамның өмір жолының қалыптасуына әсер ететін негізгі фактор оның өскен ортасы, ұшқан ұясы екендігі белгілі. Абаттың ұстаздықты қалап алуы мектептегі сүйікті ұстаздарының ықпалы болса, сөзге шеберлігі, өлең шығаратындығы, еңбекқорлығы бала кезінде Шаршаған әжесінің жанында көбірек болып, кейуананың даналық әңгімелерін құлағына құйып өскендігінен, мамандығы мал дәрігері болса да, оңашада домбыра шертіп «әу» дейтін, өлең шығаратын қабілеті бар әкесі Сатыбай Қыдыршаұлы мен ел ішінде сыйлы, сөзге салғанда шешен, реті келгенде төгіп-төгіп, осып-осып айтып тастайтын от ауызды, намысшыл да қайсар, ардақты анасы Зылиха Сәрсенқызының тәрбиесі арқылы шешен сөйлеудің құпиясын жастайынан түйсігіне бекіткен десек артық емес. Оның үстіне ғылымдағы бағына шешендіктанудың қыр-сырын зерттеу бұйырды. Абаттың осы сала бойынша жоғарыда айтылған еңбектері шешендіктану пәнінің мазмұнын анықтап, оны оқыту әдістемесінің теориялық-әдістемелік негізін тұжырымдаған алғашқы зерттеу еді. Бойындағы таланты да, зерттеген тақырыбы да сәйкес келіп, шешендіктанудың қыр-сырын жетік меңгерген Абат Сатыбайұлына үстіміздегі жылдың 18 қыркүйегінде Қазақстан Республикасы Қазақ Билер алқасының Құрылтайында Батыс Қазақстан облысының «Аға биі» лауазымы беріліп, арнайы куәлігі тапсырылды. Бұл лауазымда да Абат Сатыбайұлы тындырымды істерді атқарып, небір даулы мәселелердің дұрыс шешімін табатын әділ би болатындығына сенім мол.

Абат өзінің ғұмырлық кәсібін таңдауда қалай қателеспесе, өзіне жар таңдауда да қателеспеді. Өмірлік жан жары **Диамара Қабденқызы** - ғалым ұстаз, ауылшаруашылығы ғылымдарының кандидаты, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің Агротехникалық институтының Өсімдік өнімдерін өндіру технологиясы жоғары мектебінің доценті. Екеуі үш перзенттерін тәрбиелеп өсірді. Қыздары **Дана** – Қазталов ауданы өкімі аппаратының тәрбиелестіру және бақылау бөлімінің бас маманы, күйеу баласы **Абылайхан** – кәсіпкер. Үлкен ұлы **Орал** – Астана қаласындағы Hazmony steam мектебінің, келіні **Диана** – биология пәні мұғалімі. Ал отбасының кенжесі **Мақсат** – Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің филология факультетінің түлегі, бүгінгі таңда Италия университеті магистратурасында оқиды. Ынтымағы жарасқан отбасында немерелер – **Әлисұлтан, Алиана**, жиендер - **Әбілмансұр, Тамина** өсіп келеді.

Ғылыми ізденістің, ұстаздық жолдың «тал түсінде» тұрған Абат Сатыбайұлына әлі де талай биіктерге жетелейтін шығармашылық табыс, отбасына амандық, деніне саулық тілейміз.

Жаңалық БАЛТАБАЕВА,

Абай атындағы Қазақтың Ұлттық педагогикалық университетінің профессоры, педагогика ғылымдарының докторы

■ Өнеге

ТӘЛІМІ БӨЛЕК, ТҰЛҒАСЫ ЕРЕК ҰСТАЗЫМ

Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы. Күллі қазақ халқы ол кісіні Ахмет мұрасын зерттеуші, қоғам қайраткері, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі, ҚР Журналистер одағының мүшесі, Республикалық «Үш қоңыр» әдебиет, мәдениет және өнер газетінің БҚО бойынша меншікті тілшісі, ҚР Жоғары оқу орындарының үздік оқытушысы, Қазақстанның құрметті ұстазы, Үздік педагог зерттеуші, М.Өтемісұлы атындағы БҚУ Қоғамдық даму департаментінің директоры тұлғасында таниды.

Мен үшін жай ғана ұстазым. Абат ағайым! Бұл мақаламда ұстазымды шәкірт көзімен ашатын боламын. Абат ағайым бізге үшінші курстан бастап «Қазақ тілін оқыту әдістемесі», «Шешендіктану» («Риторика») пәндерінен дәріс оқыды. Ол кісі осы салаларға қатысты 500-ден астам ғылыми еңбектің авторы, соның ішінде 50 мақала ҚР БҒМ БҒСБК ұсынылған ғылыми журналдарда, 7 мақала шетелдік журналдарда, оның ішінде 4 мақала жоғары рейтингті басылымдарға ұсынылған. Жалпы көлемі 112 б.т. құрайтын 3 монография, 150 мақала халықаралық конференциялар жинақтарында жарияланған. Ғалым-педагогтың мақалалары РФ, АҚШ, Қытай, Түркия, Бразилия, Чехия және тағы басқа елдердің басылымдарында, ғылыми жинақтарында жарияланды.

Ол - өз ісінің майталман маманы. Ұстазыммен мені байланыстырған – шешендік өнерге қызығушылығым. Ағайдың әрбір дәрісі семинар сияқты, шағын конференция секілді өтетін. Зейінін білімге бұрған шәкірт ретінде 50 минуттық дәріс маған жетпейтін... Көп ұстаз өзіне шәкірт таңдайды. Мен болсам ағайымды ұстаз ретінде өзім таңдаған болатынмын.

Әлі есімде **«Мен сізге шәкірт болғым келеді»** деп ағайдың алдына өзім бардым. Оқуға, білімге, ғылыми зерттеу жұмыстарын жасаймын деп талпынған жасты, әрине, ұстазым бірден қабыл алды. Жанына ертіп жүріп, ылғи жақсы-жайсаңдармен таныстырды. Мақала жазудың қыр-сырын үйретіп, ұстаз мамандығын университет қабырғасында тек 4 жыл оқу аздық ететіндігін айтып, ұстаз болу қалпын өзі үлгі бола отырып үйретті. Ұстаздық өте жауапты мамандық екендігін баса айтатын. Ол – мектептің де, қоғамның да, ғылымның да, білімнің де, ұлттың да, адамгершілік пен ерліктің де, жақсы мінез бен ақындықтың да нағыз жанды өкілі екендігін ұғындыра білді. Ол өзінің ісімен де, сөзімен де, жүріс-тұрыс мәдениетімен де, университетте және университеттен тыс қоғамда да Тәуелсіз еліміздің эталондық бейнесі тұрғысында үлгі көрсете білді. Өзінің ұстаздық, ағалық, әкелік қалпымен ілмейтінді ілдіріп, білмейтінімді білдіріп, санама ақыл ұялатып, арманымды алдан қиялатып, өмірді ұғынуыма себеп бо-лып, тірлікке кіруіме көмек болып, әр кезде шәкірттік көңілімді аялап, дәрісін аямай тұлғалық табиғатын мәңгілік жүрегімде қалдырды. Ұстазымның мені таңғалдырған әрі мен үшін үлгі болған қасиеті – *көп оқитындығы*. Әдетте, жоғары қызметтегі адамдарда күнделікті жұмысты жүргізу, басқару, алдағы күнді жоспарлау сияқты қауырт істер бірінші кезекте тұратыны сөзсіз. Әрі сол негізгі жұмыстардан басқа көңіл сүйсінтетін әдеттерге мойын бұруға шамасын келтірмейтіні де бесенеден белгілі жәйт. Университетішілік “Өркен” газетінен маған арнайы айдар ашып беріп, ай сайын мақалам жарық көретін. Жұмыс үстелінде өзі аса жауапкершілікпен редакциялайтын үйіліп жатқан газеттерді көріп, «осы кісі қай кезде газет оқып үлгіреді?» деп ойлайтынмын. Газетті оқығанда да сыдыртып өте шықпайды: мәтіннің ішіндегі түйін сөздерді маркермен сызып, мақаланың мазмұнына қарай бөліп отыратын. Қай сала болса да айтары бар, орынды пікір білдіре білетін ағамның жан-жақты білімі мені өте қатты таңғалдыруымен қатар, осы қасиеті күні бүгінге дейін өз-өзімді дамытуға қосымша жеке болып келеді.

Ағайдың оқитын кітап қоры да өте мол. Оның үстіне замандастары, әріптестері өздері шығарған кітаптарын сыйлайтын. Ол кітаптар да бірден серелерге көшіп, шаң басып жатпайды. Өйткені Абат ағай оларды бір оқып шыққаннан кейін де ара-арасында қарап, парақтап отыратын. Сол кітаптардың біразына алғысөз, пікір (рецензия) жазды.

Сыпайылықтан құрмет туады. Өнегелі әдеттерінің бірі – үлкен-кішіге бірдей сіз деп сөйлейтін кішіпейілдігі. Қысқасы, ұстазымның жанында аз уақыт жүрсем де, студенттік төрт-ақ жылдық өмірім зуылдап өте шықты. Өмірлік азық ала білдім. Барлық жақсы қасиетін бойыма сіңіруге, үлгі алуға, үйренуге әлі де тырысып келемін. Орайын тауып ағайыма жолығып қалуға, сәлем беріп келуге шәкірттік көңілім асығып тұрады... Өмірлік ұстанымы осындай адаммен бір дәуірде ғұмыр сүріп, одан тәрбие алғанымды өмір жолымда кездескен үлкен сәттіліктердің бірі тұрғысында бағалаймын.

Айдана ТАТАХАНОВА,

педагогика ғылымдарының магистрі, ұстаз, Отандық бренд қалыптастырушы кәсіпкер

ШЕШЕН КУРАТОР

Ұстаз – ғаламның жарық күні. Бүгінгі жаңарған қоғамға өз бетінше дербес сыни тұрғыда ойлайтын, өзекті мәселелерді көре алатын және шығармашылық тұрғыда шешендік шеберліктерді пайдалана отырып, кәсіби міндеттерді оңтайлы шеше алатын жаңа тұрпатты ұстаз қажет. «Ұстаздық – ұлық емес, ұлы қызмет» деп Бауыржан Момышұлы атамыз айтқандай, шәкірт тәрбиелеу оңай жұмыс емес. «Ұстаз талантты болса, шәкірттері талапты болар» дегендей, өңіріміздегі теңдесі жоқ талантты ұстаздардың бірі де бірегейі **академик, профессор Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы.**

Мен 2022 жылдың 1 қыркүйегінде М.Өтемісов атындағы БҚУ-ға қазақ тілі мен әдебиеті мамандығына оқуға түстім. Алғаш келгенде барлығы мен үшін таңсық болғаны рас. Өйтсе де тобыммен танысу үшін аудиторияға жиналып, кураторыммен алғаш кездескім келіп асықтым. Кураторымның кім екенін білу маған өте қызық болды. Кураторым барлығы ауызынан тастамай мақтап, дәрежесін биік қойған академик, профессор Кыдыршаев Абат Сатыбайұлы болды.

Абат ағай - шыншыл,сөйлегенде алдына жан салмайтын, ділмар, ақын, публицист. Ол танысқан күннен бастап топтағы студенттерді бірден өзіне баурап жақын тартты. Өзгелерден ерекше қылып тобымызды қарсы алды. Барлығы мерекелік кештен кейін үйлеріне тарап жатқан уақытта Абат ағай 1-курс студенттерінің есінде қалсын, бізді бір-бірімен жақын аралассын деп естелікке фотоға түсіруге апарды. Бірінші Абай ескерткішіне барып, содан кейін Исатай мен Махамбет ескерткішінің алдына барып естелікке әдемі суретке түстік. Кураторымыз бізді өзгелерге ұқсамасын деп өзіміздің тобымыздың ұранын ұсынды. **«Ынтымақ бұзылмайтын қорған,қосылып еккен ағаш, орман»** – біздің топтың девизи де. Осындай керемет естелікке толы студенттік шақ күннен күнге жалғаса берді...

Абат Сатыбайұлының бізді қылтанаққа теңегені алғашқыда құлағымызға бір түрлі естілсе де, мағынасын түсіндірген соң көңіліміз орнына түсті.Осыдан-ақ жетекшіміздің бізден үлкен үміт күтетінін байқауға болады. Жетекшіміздің **«Мойымайтын маңдай, таңғалмайтын таңдай берсін»** деген ақ тілегі жадымызда жатталып қалған.

Тобымыздың жетекшісі ұстаздық қызметпен қатар облыс, республика көлеміндегі қоғамдық-мәдени іс-шараларға да белсене атсалысады. Тәуелсіз Қазақстан жастарын тәрбиелеу бағытына көңіл бөліп, іскерлік және ұйымдастырушылық қабілеттерімен танылуда. Ұлағатты ұстаз университеттің қазақ филологиясы кафедрасының профессоры, педагогика ғылымдарының докторы, ҚР Журналистер одағының мүшесі, БҚО Аға биі, қоғамға қосқан айрықша еңбегі үшін «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері, т.б. Абат ағай - студенттердің ғана емес, қазақ тілінің жанашыры,тілімізге бағыт бағдар-беруші ғалым-ұстаз.

Ол өз ұжымдастары арасында беделді, шәкірттері алдында сыйлы, білімді маман ретінде танылды. Биылғы 60 жас мерейтойы құтты болсын дей отырып, шығармашылығы кемелденген кезеңде әлі де беделі мол ұлағатты ұстазға мықты денсаулық, шектеулі өмірде шексіз бақытқа кенеле беруін тілеймін!

Салтанат ЗҰЛҚАРНАЕВА,

ҚТӨ-21-тобының студенті

XX ғасырдың 90-жылдары - Кеңес Одағының ыдырауы, Қазақелінің жаңғыруы, тәуелсіздігіміздің жариялануы қараңғы дүлей түннен кейін сәуір таң атқандай дүние жаңарған, сана ояңған алапат өзгерістер кезеңі. Сөз жоқ осы кезеңде А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институты да елмен бірге түледі, жаңарды. Қазақ филологиясындағы байырғы елге танымал ұстаз-ғалымдардың қатары сайдың тасындай қыз-жігіттермен толықты. Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетін бітіріп Мұрат Сабыров, Нұрлан Майманов, Люба Құсайыновалар келді, ал ауылдан тәжірибелі мектеп мұғалімдері Абат Қыдыршаев, Болат Жексенғалиевтар арнайы шақыртылды. Ғұлама декан Серікқали Шарабасовтың соңынан ердік, атақты ғалымдар Ғабдырахим Әбуханов, Қалимолла Мырзағалиев, Мәтжан Тілеужановтар салған сара жолмен жүріп, ешбіріміз адасқан жоқпыз, жаман жерді басқан жоқпыз. Сол жас мамандардың ішінен жұлдызы жарқырап, өзгеге ұқсамайтын дара жолмен жүріп, өскен, өнген тұлға-Абат Сатыбайұлы Қыдыршаев.

Абат Сатыбайұлы ардақты ана Зылиха мен асқар таудай әке Сатыбайдың кіндігінен тараған он бір ұрпақтың үшіншісі болып Гурьев (*Атырау*) облысы, Теңіз (*Құрманғазы*) ауданы, Киров (*Зорамата*) ауылдық кеңесінің Тайланбай ауылында дүниеге келген. 1981 жылы осы ауданның Бөкей хан ауылдық округіндегі (*бұрынғы Котяев селосы*) Н.К.Крупская атындағы орта мектебін (*бүгінде Фариза Оңғарсынова атында*) бітіріп, осы жылы А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының филология факультетіне қазақ тілі мен әдебиеті мамандығы бойынша оқуға түсіп, 1985 жылы аталған білім ордасын үздік тәмамдаған. Жасынан «алқада сөз сөйлемес бізден бұрын» деп тау-тасты жарып сөйлейтін Адайдың жеті қайқысы мен бес жүйрігінің сөз өнерінен, жыр дариясынан сусындап өскен бозбаланың қазақ тілі мен әдебиеті мамандығын таңдауы да - заңды құбылыс. Ол 1985 жылы Атырау облысының Құрманғазы ауданындағы К.Маркс атындағы (*қазір Әбу Сәрсенбаев атында*) орта мектебінде қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі болып еңбек жолын бастады. Жақсы мұғалім мектептің жүрегі емес пе. Абат Сатыбайұлы жас маман, жақсы мұғалім ретінде абыройлы қызмет атқарды. Әйгілі Максим Горький 1912 жылы И.Д.Сургучевқа жазған хатында «Русьтағы ең жауапты және қиын қызмет патшаның қызметі емес, әдебиетшінің қызметі» деген-ді. Ал бүгінгі Қазақстандағы ең жауапты, қиын да күрделі қызмет - министрдің де, әкімнің де емес мұғалімнің қызметі, оның ішінде ең жауаптысы-қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі. Жауаптылығы сол, жас маман сауатсыз болса, іс қағазын жаза алмаса, ойын дұрыс жеткізіп сөйлей алмаса, мекеменің маңдайшасындағы атаулардан қате кетсе, жарнама сауатсыз болса, сценарий дұрыс құрылмаса, Наурыз тойы ойдағыдай өтпесе, оқушы төнтектік жасап, дәрекілік көрсетсе, басты кінәні қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімінен көреміз. Өйткені қазақ тілі мен әдебиеті - рухани тәрбиенің көзі. Сәби дүниені ананың тілімен таниды. Адамзат баласы тал бесіктен жер бесікке дейін жақсы мен жаманды сөз арқылы айырады, ұғады, түсінеді. Демек, адамды адам ететін, ұлт азаматын қалыптастыратын тұғыр - гуманитарлық білім. Абат Сатыбайұлы - бірінші кезекте, шәкірт тәрбиелей де, шәкіртті білімге қызықтыра да білетін, оған тиісті талап қоя алатын мұғалім. Иә, Мұғалім - мәңгі нұрдың қызметшісі. Ол барлық ой мен қимыл-әрекетіне ақылдың дәнін сеуіп, нұр құятын тынымсыз лаулаған мүшесі (Ян Амос Коменский). Мектепке білімді, педагогиканы, психологияны, әдістемені терең білетін, жақсы оқыта білетін мұғалім керек болса, ондай тәжірибелі оқытушы жоғары оқу орнына да қажет. Сондықтан да Абаттың 90 - жылдары қара шаңырақ пединститутқа арнайы шақырылуы деканаттың дұрыс шешімі болғанын өмір дәлелдеді.

Бүгінде Абат Сатыбайұлы – педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі, «ҚР Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» мемлекеттік грантының (2007), атағының (2012) иегері, Ресей Риторикалық қауымдастығының мүшесі (2009), ҚР Білім және ғылым министрлігінің «Қазақстан Республикасының ғылымын дамытуға сіңірген еңбегі үшін» төсбелгісінің иегері (2012), Еуропалық ғылыми-өндірістік палатасы Алтын медалінің және сапа жөніндегі дипломының (Diplomdi Merito) иегері (Мәскеу, 2013), ҚР Журналистер одағының мүшесі (2015), «Қазақстанның Құрметті ұстазы» (2019), «Жұбан Молдағалиев» энциклопедиясының бас редакторы, жоба жетекшісі, «Үздік педагог-зерттеуші», «Жоғары оқу орнының үздік педагогы» (2020), «Үздік ұстаз» (Алматы, 2021), «Қазақстан Республикасының Құрметті азаматы», «Астана патриоты» (2023) төсбелгілерінің иегері, Халықаралық Махамбет атындағы сыйлықтың иегері, «Махамбет» республикалық әдеби, мәдени және танымдық журналының бас редакторы (2022). Профессор А.С.Қыдыршаевтың есімі 2023 жылы «Қазақстан ТОП 100 үздік тұлғасы» - «ТОП 100 успешных людей Казахстана» энциклопедиясына, «Қазақстанның Алтын кітабына» («Золотая книга Казахстана») (Астана, 2023) енгізілді.

Абат Сатыбайұлы - Қазақстандағы оқыту әдістемесін, шешендік өнердің теориясы мен тәжірибесін, жоғары оқу орындарында және орта мектептерде риториканы оқыту әдістемесі мен технологияларын зерттеуге мол үлес қосып жүрген бірден-бір нәтижелі табысты ғалым. Табысты адамның өмірде қолы жеткен жағдайымен емес, табысқа жетудегі жеңген кедергілерімен өлшеу керектігі турасындағы тәмсіл бары мәлім. Осыншама атақ, дәреже, абырой биігіне Әбекең соқтықпалы, соқпақсыз қиын жолдардан өту арқылы

жетті. «Сенбе жұртқа тұрса да қанша мақтап, әуре етеді ішіне қулық сақтап, өзіңе сен, өзіңді алып шығар, еңбегің мен ақылың екі жақтап» деген ұлы Абай ғибратын кие тұтты. Еліміз тәуелсіздігін жариялаған өтпелі кезеңдерде теңге тұрақсыз, ақша құнсыз тұста аш құрсақ болса да аққанат армандардың жетегінде жүріп, 1993-1995 жылдары Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің аспирантурасында оқыды. «Қай істің болсын өнуіне үш түрлі шарт бар. Ең әуелі ниет керек, одан соң күш керек, одан соң тәртіп керек» деп ұлы Мұхтар Әуезов тегін айтпаса керек-ті. Өз ісіне мұқият, жанкешті еңбекқор, бір минутын зая жібермейтін, бірнеше жерде жұмыс істеп, кітапханада кітап кеміруге де уақыт таба білетін Әбекең өз тұстастарына үлгі болды. Талант тоғыз, табандылықпен тоқсан тоғыз. Табандылықсыз ғылымда жетістікке жету мүмкін емес. 1995 жылы ғылымдағы еңбекқорлығымен аңызға айналған академик Нұржамал Оралбаеваның ғылыми жетекшілігімен «Ахмет Байтұрсынұлының әдістемелік мұрасы» тақырыбында кандидаттық диссертациясын абыроймен қорғады. 1998 жылы «Ахмет Байтұрсынұлының әдістемелік мұрасы» атты жеке монографиясы жарық көреді. Профессор Нұржамал Оралбаева осы зерттеу еңбектің алғы сөзінде: «Ахмет Байтұрсынұлының өз заманының әдістеме ілімін толық меңгеруі оның өз жүйесін жасауына негіз болғанын А.С.Қыдыршаев өте байыпты дәлелдеген. Еңбекте, әсіресе, А.Байтұрсынұлының қазақ тілін оқыту әдістемесі ілімінің ірге тасын қалаушы ретіндегі қызметі өте тиянақты, теориялық тұрғыда анық дәлелдемелер арқылы

Әбекең - бүгінде ғибратты ғалым. Оның ғылыми-зерттеу жұмыстарының бағыты - қазақ тілін оқыту әдістемесі, шешендіктануды (риторика), шешендік өнерді оқыту теориясы мен практикасы, педагогикалық, техникалық жоғары оқу орындарындағы және орта мектептердегі риторика, оны оқытудың әдістемесі мен технологиялары, педагогикалық риторика, тілтану педагогикасы мен психологиясы, әдебиеттану педагогикасы мен психологиясы, этнопедагогика, ахметтану, махамбеттану, фарабитану, абайтану, шешендіктану және қазақ афористикасы проблемалары. Осы салаларға қатысты 500-ден астам ғылыми еңбектері, 3 монографиясы, бірнеше оқулық, оқу құралдары жарық көрген. Профессор А.С.Қыдыршаевтың жетекшілігімен он үш авторлық курс даярланды (*«Ахметтану», «Шешендіктану», «Сөйлеу мәдениетінің негіздері», «Педагогикалық риторика», «Махамбеттану», «Тілдік қатынас мәдениеті», «Шешен сөйлеу мәдениеті», «Қазақ афористикасы» т.б.*). Аталмыш курстардың бағдарламалары әзірленіп басылым көрді. Барлық курстар бойынша тұрақты түрде шеберлік сағаттары жүйелі өткізіліп, дәрістер курсы әзірленді.

Атақты физик Исаак Ньютон: «Мен барлық жаңалықтарымды өзіме дейінгі ұлылардың иығына сүйеніп тұрып аштым» деген-ді. Абат Сатыбайұлының да ғылымдағы жетістіктері, ғылыми тұжырымдары кеңес заманында іргесі қалыптасқан қазақ филологиясы мен педагогикасынан бастау алады. Тіл мәдениетін зерттеген белгілі ғалым Мәулен Балақаев: «Тіл мәдениеті деген ұғым тілдің

ҒИБРАТЫ МОЛ ҒАЛЫМ



ғылыми негізде жазылған. Қазақ халқының ұлы данышпан азаматының мол ғылыми мұрасын халыққа жан-жақты толық таныстыру - қазіргі ғалым азаматтардың зор міндеті. Осы міндетті А.С.Қыдыршаев абыроймен өзінің зерттеуі арқылы толық атқарған деп санаймын»,- деп жоғары баға береді.

Талантты да еңбексүйгіш адам үшін тосқауыл жоқ. Бұрынғы Орал педагогикалық институты, бүгінгі М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде Абат Сатыбайұлы тек ғалым ғана емес, шебер ұйымдастырушы ретінде басшылық қызметтер атқарды. «Қазақ тіл білімі», «Қазақ лингводидактикасы», «Қазақ тілі мен әдебиеті және оқыту теориясы», «Кәсіптік білім», «Қазақ және орыс тілдері» кафедраларының меңгерушісі, филология, қазақ тілі мен әдебиеті, педагогика, мәдениет және өнер факультеттерінің деканы, Тәрбие және әлеуметтік жұмыстар жөніндегі проректор, «Махамбет» гуманитарлық зерттеулер институтының директоры болып абыройлы қызметтер атқарды.

Адамның қызметі биік идеямен рухтанбаса, жеміссіз де, түкке тұрғысыз (*Н.Г.Чернышевский*). Ғылымға құмар Абат Сатыбайұлы ұстаздық қызметпен қатар ғылыми сара жолдан айныған жоқ. Бұл тұрғыда Шарабасовтың шекпенінен шыққан мықтылардың бірегейі деуге болады. Академик Зейнолла Қабдолов жанында жүрген адамға қанат бітіреді деген сөз бар. Ал профессор Серікқали Шарабасовтың соңына ергендер шалқар шабытты, мақсаткер болады.

Абат Сатыбайұлының 2000 жылы «Шешендіктануды оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері» атты монографиясы «Білім» баспасынан жарық көрді. 2001 жылы осы тақырыпта докторлық диссертациясын қорғап, педагогика ғылымдарының докторы ғылыми дәрежесіне ие болды. Осы еңбектер нәтижесінде Абат Сатыбайұлы әдіскер ғалым ретінде қалыптасты. Ұлы Абайдың «Әрбір хакім - ғалым, *ал әрбір ғалым хакім емес*» деген сөзі ғалым ұстаз жайлы айтылған анықтама сияқты. Абай сөзінің сырына бойласақ, ғалымдық білуде, білімдарлықта болса, ал ғалым хакім, яғни, ғалым ұстаз - сол білгенін басқаға үйрете алатын, білдіру шеберлігін меңгерген адам. Ал Әбекеңнің білдіру шеберлігі, шәкірттерді үйрету, ғылым жолына бағыттауы - бір төбе. Мәселен, 40-тан астам магистр, екі ғылым кандидатын дайындады. Адамның білімі мен өнері - адамшылық таразысы. Абаттың бойында қалыптасқан ғылым мен сол ғылымды үйрету өнері талай шәкірттің бағын ашты. Ал бүгінгі профессор Абат Қыдыршаевтың соңына ергендердің шетінен еңбекқор, табанды болатынын көріп отырмыз. Ұрпақ сабақтастығы, жақсыдан шарапат деген осы. Мектеп мұғалімінен ұлағатты ұстазға айналған

мәдениетке қатысты екенін аңғартпайды, тілдік тәсілдердің кемелдену, ширау, жүйелену дәрежесінің қандай екенін меңзейді. Сондықтан сөйлеудегі, жазудағы тіл жұмсаудың өнегелі үлгілері, сауаттылық, айқын ойлылық, ізеттілік тіл мәдениеті дегенге енеді. Мақсат - сол мәдениетті дамыту, сол үшін күресу» деген-ді. Профессор Абат Қыдыршаев осы идеяны әрі қарай дамытып, шешендікті игерудің жолдарын саралады. Ғалым: **«Бүгінгі таңда зиялы адамның сүреңсіз де сөлекет сөйлеуі, яғни, шешен сөйлеу мәдениетінің төмендігі адам баласының оқи және жаза білмеуі сияқты ыңғайсыз көрінуі тиіс, ал білім беру мен тәрбиелеу ісін толық жүзеге асыруды шешендіксіз көзге елестету қиын»,-** дей келіп, **шешендіктанудың ғылым саласы және оқу пәні екенін дәлелдеді. Шешендіктануды шаршы топ алдында сөз сөйлеудің заңдылықтары туралы ғылым ретінде қарастырып, теориялық және практикалық қырларын талдап түсіндірді.** Шешендіктану - ғылым, оны кейде сендіру коммуникациясының теориясы ретінде қарастыруға болады. Ғалым: «Шешендік сөз - жанды сөз әрекеті арқылы көрініс беретін эмоционалды-интеллектуалды шығармашылықтың ерекше бірегей түрі», - деп тұжырымдайды. Сонымен қатар Марк Тулий Цицеронның «шешендер жүре қалыптасады» деген тұжырымына баса көңіл бөліп, шаршы топ алдында сөз сөйлеуге даярлық пен оны жүзеге асырудың басты кезеңдерін айқын көрсетеді. Олар - коммуникативті сатыға дейін (тақырып таңдау, мақсат, стиль, *т.б.*), *коммуникативті* саты (шешендік қалып, аудиторияны басқару, дыбыстау техникасы, *т.б.*), коммуникативті сатыдан кейін (сөйлеген сөзді тыңдау, ілгері сөйлеуге материалдарды жетілдіре дамыту). Профессор Абат Сатыбайұлы - республикамызда «Шешендіктану» оқулығын тұңғыш рет жазып, мемлекеттік тіліміздің дамуына және мамандар даярлау ісіне зор үлес қосушы. Бүгінгі таңда «Шешендіктану» оқулығы мол сұранысқа ие болып, төрт рет (2004; 2013; 2015; 2023) басылып шықты.

Бүгінде профессор А.С.Қыдыршаевтың М.Өтемісов атындағы БҚУ-дың «Рухани жаңғыру» институтының директоры ретінде атқарып отырған еңбегі ұшан теңіз. Қазіргі таңда ғалымның авторлығымен «Рухани жаңғыру: жаңа ұрпақты ұлттық рухани құндылықтарға баулу ісі, айқын мақсат, нақты міндеттер» атты әдістемелік оқу құралы жарық көрді. Профессор Абат Сатыбайұлы - кәсіптік қара нардай ұжымды өрге сүйреп жүрген азамат, тектілік тұғырындағы тұлға, ұстаз, ғалым, журналист, қоғам қайраткері. Асқаралы алпыстың асуына шығып, елге есеп берер шаққа да жетті.

Әрбір жетістікке жеткен ер азаматтың артында мықты әйел тұратыны белгілі. Атап айтсақ, өмірлік жан жары, жаңуя отанасы Диамара Қабденқызы - ағайын-туысқа, өз замандас-әріптестеріне сыйлы да абыройлы жан, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің Агротехнологиялық институтының «Өсімдік өнімдерін өндіру технологиясы» жоғары мектебінің доценті, ауылшаруашылығы ғылымдарының кандидаты, Қазақстан Республикасы Білім беру ісінің құрметті қызметкері, «ҚР Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» (2015) атағының иегері.

Сөзімізді түйіндей айтар болсақ, ғибраты мол ғалым, **профессор Абат Сатыбайұлы Қыдыршаев** - ұлын уяға, қызын қияға қондырып, бағын бағалап, талантын тынымсыз еңбекпен ұштап, ғылыммен көркейіп отырған азамат. Бақ пен дәулет тең келсе, адамның толар кемелі демекші, ғылымың көбейсін, **Дос, Замандас, Кемел тұлға** дегіміз келеді.

Мұрат Сабыр, филология ғылымдарының докторы, профессор



Институт, который возглавляет доктор педагогических наук, профессор академик Абат Кыдыршаев, сегодня развернул масштабную информационную и просветительскую работу.

Каждый месяц в институте «Рухани жаңғыру» готовятся специальные медиа-планы. В соцсетях регулярно распространяется информация о проводимой работе. Систематический передаются видео-фиксация и визуальные сведения через новостные пакеты университета и LED-экран. Оборудован специальный актовый зал «Рухани жаңғыру». На базе университета функционирует офис Экспертного совета.

Большое внимание уделяется работе по переводу казахского языка на латинский алфавит. Ученые-лингвисты вуза участвует в научно-методическом обеспечении этого проекта, проводится семинары, готовятся методическое пособия. В ходе мероприятий рассматривается роль и значения латинского алфавита в становлении национального общественного сознания.

В рамках проекта «Родная земля» особое место занимают научные и научно-познавательные экспедиции. На территории средневекового городища Жайык, включённого в список 100 общенациональных сакральных объектов Казахстана, под руководством доцента М.Д.Калменова проведены археологические раскопки. Экспедиции, сформированные из профессорского -преподавательского состава и студентов, по программе «Туған жер» работали в Бокейординском и Шыңғырлауском районах.

Продолжается формирование электронной базы новых учебников на казахском языке. По этому направлению выполнено 18 проектов. Университет досточном объёме принимает эти учебники и вводит их в действие, Профессорского-преподавательский состава и студенты через СМИ высказывают свои мысли, мнения о таких учебных и рассматривают пути их эффективного использования в учебном процессе. Для этого всесторонне используется потенциал научно-методических отделов и Экспертного совета.

Институт «Рухани жаңғыру» тесно сотрудничает в данном направлении не только с вузом, но и с организациями и учреждениями Уральска, Западно-Казахстанской области и зарубежных стран. Особое внимание уделяется проекту «Современная казахская культура в глобальном мире». Знакомство с культурой страны проводится в вузах-партнёрах стран ближнего и дальнего зарубежья-России, Латвии, Польши. В этих и других странах презентуются ценности и достижения культуры нашей Родины» организуются специальные минивыставки по культуре Казахстана.

В экономическом университете польского города Быдгощ, а затем в Рижском техническом университете успешно прошли мероприятия в рамках направления «Рухани жаңғыру» по ознакомлению с культурой Казахстана.

КУРСОМ ОБНОВЛЕНИЯ

Президент Казахстана Касым-Жомарт Токаев, выступая на XXXII сессии АНК, особо отметил: «Тесное переплетение традиций, межэтническое и межконфессиональное согласие, толерантность к другим культурам - наше бесценное достояние, наш, как сейчас принято говорить, национальный бренд. Культурными и нравственными основами нашей единой нации также являются патриотизм, учтивость, гостеприимство, трудолюбие, почитание народных традиций и семейных устоев». Большой вклад в укрепление этих ценностей вносит реализация республиканской программы модернизации общественного сознания, под который понимается духовное и интеллектуальное обновление общества. С целью улучшения работы в этом направлении в ЗКУ им. М.Утемисова с сентября 2017 года при активном контакте с госорганами действует институт «Рухани жаңғыру».

- Одна из основных целей деятельности института - это пропаганда патриотизма, духовных ценностей, личностных качеств в студенческой молодёжной среде, проведение в этом плане комплексной работы, - отмечает Абат Кыдыршаев, - Поэтому многие научные, познавательные и воспитательные мероприятия направлены именно на это. Проводятся интеллектуальные и творческие конкурсы, дебатные турниры, литературные конкурсы, и вечера, встречи с известными людьми, тематические выставки, работает студенческий театр «Туған жер». В нашем учебном заведении регулярно проводятся встречи с известными людьми города и области.

За 2022 год и первый квартал 2023 года институт «Рухани жаңғыру» провёл 29 конференций, 23 семинара, 33 «круглых стола», 3 презентации, 6 интеллектуальных игр. Сотрудниками института проведены десятки экскурсий по музеям Уральска и районов Западно-Казахстанской области.

С большим успехом осенью 2022 года в ЗКУ М.Утемисова прошла международная научно-практическая конференция «Ахмет Байтұрсынов - учитель нации», 11 ноября 2022 года в честь его 150-летия в Алматы состоялась международная конференция «Ахмет Байтұрсынұлы - Ұлт ұстазы». С докладам «Международное наследие Ахмет Байтұрсынова: алфавиты, языковые средства, методологии, структура, значение» выступил Абат Кыдыршев.

В конференции участвовали более 100 учёных-исследователей из Казахстана, ближнего и дальнего зарубежья. С докладами выступили профессора Нергиз Бирай, Гульжанат Эрджиласун, доктор Phd Озгеджан Кисиджи (Турция), профессора Томохико Уяма (Япония), Сон Яног Хоон (Корея), Стивен Сабол (США).

Также были представлены 12-томное собрание сочинений Ахмета Байтұрсынова и исследовательская книга профессора турецкого университета Памуккале учёного-алашиста Нергиза Бирая об Ахмете Байтұрсынове, а также труды учёного-ахметоведа Райхана Иманханбета.

5 октября 2022 года состоялась международная научно-практическая конференция «Традиции и инновации в науке и образовании: история, современное состояние, перспективы», посвящённая 90-летию Западно-Казахстанского университета им. М.Утемисова.

В конференции приняли участие проректор по научным связям Кажымурат Ахмеденов, доктор исторических наук профессор Мурат Сдыков, директор института «Рухани жаңғыру» Абат Кыдыршаев, учёные и преподаватели из России, Польши, Италии.

Участники конференции поделились опытом, новостями, ознакомились с научными потенциалом университета по учебной и воспитательной работе, вопросами экологии и природы.

В рамках конференции прошло заседание

специальной секции, с докладами выступили десятки учёных из разных стран.

Институт «Рухани жаңғыру» участвовал в организации и проведении ряда конференций в городских учреждениях. В сентябре 2022 года в библиотеке им. Ж.Молдагалиева прошло мероприятие, посвящённое его творчеству. Совсем недавно, в апреле 2023 года, с успехом прошли областные «Махамбетские Чтения». В них участвовали не только студенты ЗКУ им. М.Утемисова, но также учащиеся сельских, районных, городских школ - 50 человек.

Школьники показали хорошие знания. В сентябре-ноябре 2023 года в ЗКУ им. М.Утемисова планируется проведение международных «Махамбетские Чтений».

Ежегодно институт «Рухани жаңғыру» проводит в университете конкурсы «Лучший оратор-студент». Всё больше участников конкурсов, в том числе во время подготовки к ним под руководством преподавателей, узнают много полезного. Полученные знания могут пригодиться студентам после окончания университета.

Каждый специалист должен владеть навыками убеждения, что бы заинтересовать круг своих слушателей. Для освоения этих навыков необходимо знать теорию и практику ораторского искусства. Важно учиться говорить образно, ярко, стремиться к формированию собственного стиля в речи, вырабатывать чувство уверенности в себе.

- В труде искусство красноречия рассматривается как наука, даются практические советы по стилю ораторской речи, ораторском слове, структуре выступления, выразительности слова, речевой целесообразности, закономерностях звучания, об облике, голосе, движениях оратора,- говорит Абат Кыдыршаев.

Усилия Кыдыршаева и его коллег приносят конкретные результаты: в конкурсах стало участвовать больше студентов, которые очень хотят овладеть ораторским мастерством.

В других регионах Казахстана функционируют офисы и отделы «Рухани жаңғыру». Так что институт «Рухани жаңғыру» в составе ЗКУ им. М.Утемисова по своим более солидным кадровым и научно-методическим возможностям - структура уникальная. И этот потенциал идёт во благо всей республике. Сам директор института выезжает в другие регионы, оказывает коллегам научную и методическую помощь. Они, в свою очередь, имеют возможность изучать опыт своих коллег из Приуралья практически круглогодично, вносить в свою деятельность собственные наработки, что положительно оказывается на общем результате.

Главное - не расслабляться. Поэтому учёные института, их коллеги в других областях республики постоянно анализируют свою работу, чтобы регионы, вся страна ещё увереннее шагала курсом духовного и интеллектуального обновления.

ШӘКІРТТЕР ЖЫЛЫ АЕБІЗІ

Құрметті Абат Сатыбайұлы! Жас ұрпақты оқыту мен тәрбиелеу жолындағы еңбегіңізге табыс, шығармашылық жетістіктер, зор денсаулық және білім мен ғылымды игеруде ілгері ізденісте болуыңызды тілейміз! Қоғамның әрбір жаңалығын жылы қабылдап ұстаздардың бойына жеткізе білгеніңізбен қатар, бойыңыздағы бар жинап-терген біліміңізді студенттер санасына сіңіре білдіңіз, балаларыңыздың білімді, парасатты болып шығуын мақсат еттіңіз. Ол арманыңыз өзіңіздің ерен еңбегіңіздің арқасында орындалды. Біз соған шын жүректен қуанамыз. Сізге өлі де шығармашылық жұмыстың жемісін жеп, біздің қызығымызға кенеле бергейсіз деп тілейміз!

Ең алдымен, ардақты ұстаз, кейіннен бар жанарды жаулаған, жылы жүреппен баурай алған оқытушы, өзгеше ғалым, профессор, академик болса, өзінің қылтанақтай жаңа ғана қадам басқан 24 студентінің ең жанашыры, жүректерінен ойып орын алған кураторымыз Абат Сатыбайұлы! Сізді осынау қоңыр күздің ең ерекше жарық мезетінде дүниеге келген күніңізбен шын жүректен құттықтаймыз! Алғаш келген күннен мәпелеп, тәрбиелеген қанатты сөздеріңіз өн бойымызда шымырлап тұр. Алға



қойған биік белестеріңіз бен шығар шыңдарыңыз көп болсын! Қазақтың ғана есінде қалар тұлға емес, бүкіл әлемге танымал болу жазсын! Жұмысыңыз тек өрлей берсін! Жарыққа шығар шешендік сөздеріңіздің саны толассыз көбейе берсін! Жемісті күндеріңіз көп болсын! Біз үшін ең үлгілі ұстаз, білгенін білмегенге үйретуден жалықпайтын, әр кітабында саналы студентін шыңдай түсетін сөздер толассыз бұлақтай ағып жатырған білікті маман **Абат Сатыбайұлы!** Сізді мерейлі жасыңызбен тағы да құттықтаймыз!

Абат ағай, Сізді бүгінгі келіп жеткен туылған күніңізбен шын жүректен құттықтаймыз! Деніңіз сау болсын! Отбасыңыздың, Сізді жақсы көретін, үлгі тұтатын шәкірттеріңіздің ортасында аман-есен жүре беріңіз! Сіздей сөзге шешен, керемет жанның шәкірті болғанымызға қуаныштымыз! Аман болыңыз! Жаңа жасыңыз тек жақсылық, бақыт, жаңа шабыт, жаңа бағыт алып келсін!

Құрметті Ұстазым! Сізді келіп жеткен жеке меншік мерекеңіз, яғни, туған күніңізбен құттықтаймын! Сіздің бәріміздің қамқоршымыз, шәкірттеріңіздің жылы жүректі ұстазы болғаныңызды мақтан етеміз! Көп жылдар бойы ақырын жүріп, анық басқан ұстаз болуыңызбен бірге бізді сабырлы мінезбен, сапқалы да салмақты ақылыңызбен тәрбиеледіңіз. Әрқайсымыздың өмірде өз орнымызды табуымыз үшін берген ақыл-кеңестеріңізге шәкірттік ықыласымызды білдіргіміз келеді. Үлкен биікке қол жеткізуімізге, кісілікке, адамгершілікке тәрбиелегеніңіз үшін біз Сізге әрқашан қарыздармыз!

Ізгі ниетпен, ҚТӘ-21-тобының студенттері

«Педагогикалық көшбасшылық» жобасы іске қосылды

2023-2024 оқу жылында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті мен Орал қаласының Білім бөлімінің арасындағы келісім шарт негізінде, Орал қаласы №40 жалпы орта білім беретін мектебінде «Педагогикалық көшбасшылық» кәсіпке дейінгі дайындық жобасы өз жұмысын бастады. Бұл бастама, педагогикалық мамандықтарға икемі бар жоғары сынып оқушыларын ұстаздыққа бейімдеу болып табылады.

Жобаның мақсаты - оқушыларда мақсатты кәсіптік-педагогикалық бағдарды, педагогикалық қызметке тұрақты қызығушылықты ояту, педагогикалық мамандықты саналы түрде таңдау және көшбасшылық қасиеттерді дамыту.

Кездесу барысында оқушылар жоба бағдарламасы және курс модераторларымен таныстырылды. Жоба бағдарламасы мотивациялық, психологиялық, педагогикалық шеберхана және болашақ педагог – заманауи көшбасшы модульдерінен тұратыны, әр модульдің қол жеткізетін нәтижелері бар екендігі айтылды.

Кездесу соңында қатысушылар арасында жағымды қарым-қатынас пен бір-біріне деген сенімділікті орнату мақсатында психологиялық тренингтер өткізілді.



М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті Мансап және жұмысқа орналастыру орталығы «2023-2024 оқу жылындағы Педагогикалық сараманды ұйымдастыру» тақырыбында семинар өткізді. Оған факультет декандарының орынбасарлары мен сараман жетекшілері қатысты.

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ САРАМАНДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ

Семинарды Академиялық қызмет департаментінің директоры Тлесова Айгүл Бақытжанқызы тізгіндеді. Жиынның жалпы мақсаты – түлектердің сапалы құрамын қалыптастыру. Қызметінің негізгі бағыттары:

- студенттердің кәсіби сараманын ұйымдастыру және өткізу аясында университет білім басқармалары органдарымен, орта жалпы білім беретін мекемелермен, кәсіпорындар және мекемелер арасындағы ынтымақтастықты дамыту;

- сараманның барлық түрлерін өткізуін және ұйымдастыруын үйлестіру, кәсіби сараманға жетекшілікке төлемақылардың нормаларына түзетулер енгізу.

Мансап және жұмысқа орналастыру орталығының жетекшісі Ермекқалиев Тарас Серікқалиұлы семинар қатысушыларына 2022-2023 оқу жылында сараман

базасын кеңейту бойынша жұмыстар жалғасын тауып, педагогикалық сараманға 4000-нан астам студент Орал қаласының 52 білім беру мекемелерімен мектепке дейінгі тәрбие және оқыту ұйымдарына жіберілгенін атап өтті. Сондай-ақ, педагогикалық емес білім беру бағдарламасының 2000-нан астам студенттері республикамыздың өзге өңірлерімен Орал және БҚО кәсіпорындарында кәсіби (өндірістік) сараманнан өткенін баяндады. Ағымдағы оқу жылында университет 848 келісім-шартқа отырғанын, оның 428-і педагогикалық, 420-сы педагогикалық емес білім беру бағдарламалары бойынша екенін мәлімдеді.

Жиын соңында қатысушылар көкейдегі сауалдарын қойып, жауаптарын алды.

Азиза СУЙНШКАЛИЕВА

24 қазан күні М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, педагогика факультетінде «Жоғары оқу үдерісінде жаңа педагогикалық технологиялар мен оқыту стратегияларын жүзеге асыру» атты әдістемелік айлықтың ашылуы өткізілді. Мақсаты – жоғары оқу орындарында жаңа педагогикалық технологиялар мен оқыту стратегияларын жүзеге асырудың теориялық, практикалық, әдістемелік бағыттарын дамыту, бәсекеге қабілетті білім беру ортасын жетілдіру.

ӘДІСТЕМЕЛІК АЙЛЫҚ БАСТАЛДЫ



Шара басында педагогика факультетінің белсенділер қатары биімен ашып, ұстаздар өз білім бағдарламаларын көрініс қою арқылы таныстырып шықты. Деканның оқу ісі жөніндегі орынбасары, аға оқытушы, магистр Ж.Ж.Нәбиева шара барысында психологиялық ахуалды қалыптастыру үшін оқытушыларға ойын өткізді. Факультетіміздің деканы Гүлжан Алғазықызы әдістемелік айлықтың мақсат-міндеттерімен, бағдарламасымен таныстырып шықты. Мектепке дейінгі және бастауышта оқыту педагогикасы

БББ аға оқытушысы, магистр Л.М.Маденова жаңашыл әдіс-тәсілдерді қолданып, топқа бөліп, тапсырмалар берсе, педагогика және психология БББ оқытушысы, магистр Б.Н.Тулегенова оқытушылардың көңілін көтеріп, сергіту мақсатында би терапиясын жүргізді. Шара соңында стратегиялық даму және инновациялар департаментінің директоры Э.Ж.Имашев пен әдістемелік жұмыс және білім беру технологиялары бөлімінің жетекшісі Д.Д.Утеулиева сөз сөйлеп, алғыстарын білдірді.

Жас мамандарды жұмысқа шақырды

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде ҚР Қаржылық мониторинг агенттігінің БҚО бойынша экономикалық тергеп-тексеру департаменті өкілдері келіп, құқықтану, экономика және ақпараттық технология білім беру бағдарламасының 4-курс студенттерімен кездесті.



Спикерлер Талдау әзірмелер тобының аса маңызды істер жөніндегі жедел уәкілі Жақсығалиев Нұрлыбек Жанбабаевич және Ұйымдастыру-бақылау бөлімінің басшысы Болграбская Анастасия Михайловна жаңа кадрлар жинау мақсатында, болашақ түлектерді қызметке шақыру үшін келгендерін жеткізді.

Шара барысында студенттерге қызметтерінің қызығы мен артықшылықтарын айтып, университеттің білім сапасы жағынан рейтингі жоғары екенін айта кетті. Болашақ жас мамандарды экономикалық тергеп-тексеру департаментіне қызметке шақырды. Шара студенттердің көкейтесті сұрақтарына тұжырымды жауап алуымен аяқталды.

«Жас ұстаз» жобасы қолға алынды

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті мен 125 High school Oral мектебінің арасында «Жас ұстаз» жобасы қолға алынып, келісім шартқа қол қойылды.

Жобаның мақсаты – университет студенттеріне педагогикалық іс-тәжірибе жинау, кәсіби дайындықты жүргізу, педагогикалық-әдістемелік дағдыларын дамыту бағытында іс-шараларын бірлесіп өткізу, мектеп ұстаздарына ғылыми-практикалық конференциялар, пәндік олимпиадалар, озат тәжірибе тарату жұмыстары бойынша іс-тәжірибе алмасу.

Шараға университеттің академиялық мәселелер бойынша проректоры Кайсағалиева Гульжахан Смайлловна, әр факультеттің декандары мен 125 High school Oral мектебінің басшысы Есетов Бекжан Нұрлыханұлы, директордың оқу-әдістемелік ісі бойынша орынбасары мен PR менеджері, жобаға қатысушы студент-жас ұстаздар қатысты. Жиында жоба жұмысы талқыланып, үлкен жауапкершілікті талап ететін, болашақ жас маманға үлкен мүмкіндікке жол ашатын жоба екендігі айтылды.

Қырлы қылқалам өнерінің өнерлілері

15 қазан «Суретшілер күні» қарсаңында Кадыр Мырза Әли атындағы облыстық Мәдениет және өнер орталығында Қазақстан Суретшілер Одағының Оралдағы филиалының мүшелері бас қосқан болатын. Мәдениет және өнер факультетінің бір топ



ұстаздары бейнелеу өнерінің нас шебері атанып қана қоймай, бар білім-білігін кейінгі ұрпаққа өнеге етіп деріптеуде. Осы тұста аға оқытушы, ҚР СО мүшесі **Асқат Бекқалиұлы Абдешев** Одақтың 90 жылдығына орай Құрмет грамотасымен марапатталса, ендігі әріптестеріміз ҚР СО мүшелері **Мәлс Тасқалиұлы Отаров** пен **Самат Телепбергенұлы Сарманбековке** ҚР СО Басқармасының дипломдары табысталынды. Құттықтаймыз!

Ұстаз аты – биік әрі мәңгілік

4 қазан күні факультетімізде мұғалімдер мен қариялар күніне орай концерттік шара өткізілді. Шарамызға ардагер ұстаздар мен факультетіміздің барлық оқытушылар құрамы қатысты.



Кешімізді әуезді «Адай» күйімен Силыбаев Назар бастаса, Мұрадымова Гаухар мен Берікқызы Гүлайна «Ұстазым» әнімен жалғастырды. Сонымен қатар, бақыт туралы сөз қозғалып студенттер шағын көрініс қойып, Халиматова Альбина мен Хайролла Дильназ «Ұстазым» әнін шырқады. Кеш соңында студенттер оқытушыларды биге шақырып, шара көтеріңкі көңіл-күймен өз мәресіне жетті.

Осы орайда құрметті физика-математика факультетінің ардақты оқытушылар қауымы, сіздерді мерейлі мерекелеріңіз ұстаздар күнімен шын жүректен

құттықтаймыз. Дендеріңізге саулық, еңбектеріңізге табыс тілейміз. «Ұстаздан шәкірт озар» деген нақылға сәйкес, тәрбиелеп отырған болашақ педагогтеріңіз мықты маман иесіне айналсын!

Ақырын жүріп, анық бас
Еңбегің кетпес далаға.
Ұстаздық еткен жалықпас
Үйретуден балаға.

Нұрбақыт МЕНДЕШҚЫЗЫ,
ИР-21 тобының студенті

Ұлттық жоба аясында білім көкжиегі кеңеюде

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті 2023-2024 оқу жылына арналған «Педагогикалық білім беру әлеуетін күшейту» ұлттық жобасы шеңберінде «Биология», «Химия», «Мектепке дейінгі білім беру», «Бастауышта білім беру», «Физика», «Музыкалық білім беру» және т.б. бойынша Инновациялық білім беру бағдарламаларына білім алушыларды қабылдады. БҚУ аталған жоба аясында үш бағдарламаны әзірлеуші және алты бағдарлама бойынша тең әзірлеуші болып, көшбасшы ретінде бағаланды.



Сонымен қатар, студенттер алғаш рет инновациялық және «Биология-психология», «Актерлік өнер», «Кәсіпкерлік қызметті құқықтық реттеу», «Психология», «Әлеуметтік педагогика және педагог-ассистент»

сынды жаңа бағдарламаларға қабылданды. Сондай-ақ, университет қос дипломды білім беру бағдарламаларын әзірлеу бойынша үлкен жұмыс жүргізуде. Қазіргі уақытта магистранттарды серіктес ЖОО Н.Г.Чернышевский

атындағы Саратов ұлттық зерттеу мемлекеттік университетімен бірге «Биология», «Педагогика және психология» қос дипломды бағдарламалары бойынша оқыту жүргізілуде.

Университет студенттерге қосымша құзыреттілік алуға мүмкіндік беретін «Флорист-декоратор», «SMM-маман», «Киберпедагогика», «Шахмат», «Қаржылық сауаттылық және кәсіпкерлік негіздері» сияқты Minor бағдарламалары бойынша білім береді.

Сонымен қатар, егде жастағы адамдар үшін «Күміс университет» бағдарламалары бойынша үлкен таңдау ұсынылады.

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде Студенттік өзін-өзі басқару ұйымының мүшелері арасында «Makhambet CUP I» дебат турнирі өткізілді.

Makhambet CUP I

6 факультеттің студенттік декандары мен студенттік деканның орынбасарлары бір фракция ретінде қатысып, пікірсайыс турнирінде өз бақтарын сынады.

Турнирдің өткізілу мақсаты - әрбір қатысушының логикалық ойлауын, тапқырлығын, сөйлеу мәнері мен шешендігін, этикалық әдебін, публика алдында өзін-өзі ұстауы мен ұсынуын дамыту болды.

Нәтижесінде, I орын - Жаратылыстану-география факультеті (Владимир Мұхаммед, Мусаева Гаухар);

II орын - Филология факультеті (Русланқызы Рану, Мұратов Бекмарғұлан);

III орын - Мәдениет және өнер факультеті (Шохтиева Қарақат, Демеуова Раушан);

«Үздік таппыныс» номинациясы - Физика-математика факультеті (Жұмағұлов Бекзат, Сегізбай Нұртай);

«Үздік спикер» номинациясын Рану Русланқызы иеленді.

5 қазан күні М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, педагогика факультетінің ұйымдастыруымен «Ұстаз-ұлы тұлға» атты мерекелік шара өтті.

Ұстаз-ұлы тұлға



Шараның мақсаты - ұстаздың адам өмірінде алатын орны зор екендігін, ұстаздарды құрметтеу, сыйлау және қадірлеу қасиеттерін студенттер бойына дарыту. Ұстаз мамандығының қыры мен сырларын түсіндіру. Ұстаз еңбегін әрқашан бағалай білуге тәрбиелеу.

Ең алдымен 1-курс студенттері әсем бимен оқытушылар назарын аударды. Мерекелік шараны бастап, оқытушыларымызды құттықтау үшін педагогика факультетінің деканы Ергалиева Гүлжан Алғазықызына сөз берілді.

Шара барысында ФКС-39 тобының студенті Қожахметов Мирас пен ФКС-25 тобының студенті Тарих Саягүл домбырамен күй шертіп, ерекше әсер қалдырды. 1-курс студенттері шара қонақтарына арнап қос тілде мәнерлеп өлең оқыды. Көңіл көтеру мақсатында 1-курс студенттерінен құралған КВН командасы өнер көрсетті. Ұстаздар үшін арнайы дайындалған ойындар ойнатылды. Ойындар барысында белсенділік көрсеткен оқытушыларға сыйлықтар таратылды. Студенттер түрлі би билеп, әндер шырқады. Шара соңында барлық белсенділер бірігіп ұстаздарға ән арнады.

Ақерке АҚЫЛБЕКҚЫЗЫ,
ПМНО-21 тобының студенті

Хабарландыру!

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті 16.10.2023 ж. - 15.12.2023 ж. аралығында «Педагогтің кәсіби шеберлігі» атты республикалық онлайн байқауын өткізеді.

Байқаудың мақсаты - педагогикалық қызметкерлердің ақпараттық мәдениетін, кәсіби деңгейін арттыру және педагогтердің белсенділігін, дербестігін, креативтілігін және шығармашылық ізденісін ынталандыру.

Байқауға республика бойынша білім беру ұйымдарының педагогтері (тәрбиеші, мұғалім, оқытушылар) қатыса алады.

Байқау 2 кезеңнен тұрады:

I кезең: «Менің портфолиом – педагогикалық бейнем» педагогтің портфолиосын зерделеу.

II кезең: «Педагогикалық шеберлік қоймасы». Өткізілген ашық сабақтарының бірін бейне-сабақ ретінде жіберуі қажет (панорамалық сабақ, ұзақтығы – 7-10 минут).

Сұрақтар бойынша:

8(7112) 514-19-91,
konkurs_wku2023@mail.ru.

Спортты ал серікке

13 қазан күні М.Өтемісов атындағы БҚУ спорт сарайында университет бастауыш кәсіподақ ұйымының қолдауымен Ұстаздар күніне арналған профессор-оқытушылар құрамы мен қызметкерлер арасында шағын футболдан турнир өткізілді. Шараның мақсаты - еңбек ұжымының бірлігін арттыру, қызметкерлер арасында футболды насихаттау және дамыту, денсаулығын нығайту және салауатты өмір салтын насихаттау. Жарысқа 6 команда қатысты.



Жарыс аралас жүйе (топтық және айналмалы) бойынша жоғары эмоционалды деңгейде өтті. Жарыс нәтижесі бойынша жүлделі орындар төмендегі командалар арасында бөлінді:

1-орын: ақпараттық технологиялар бөлімінің командасы;

2-орын: университет әкімшілігінің командасы;

3-орын: физика-математика факультетінің командасы.

Турнирдің үздік ойыншылары:

Бақтығалиев Жалғас – «Үздік шабуылшы» (физика-математика факультетінің командасы);

Арстан Өмірбек – «Үздік қақпашы»

(университет әкімшілігінің командасы);

Жанұзақов Мейірман – «Үздік қорғаушы» (ақпараттық технологиялар бөлімінің командасы);

Дүйсенбаев Төрехан – «Турнирдің үздік бомбардирі» (университет әкімшілігінің командасы).

Жүлделі орындарға ие болған командалар мен үздік ойыншылар дипломдармен және университет бастауыш кәсіподақ ұйымының бағалы сыйлықтарымен марапатталды.

П.А. БЕССМЕРТНОВ,
Дене тәрбиесі кафедрасының
тәрбие жұмысына жауапты маманы

ШАХМАТЫ - игра, сочетающая в себе искусство, спорт и науку

В Западно-Казахстанском университете им.М.Утемисова начато обучение по дополнительной образовательной программе – «Шахматы».

Целью программы Minor является популяризация шахмат как стиля мышления, поиск будущих возможностей применения многоступенчатых стратегий в профессиональной деятельности.



В ходе обучения студенты приобретут дополнительные навыки и качества, такие как, мотивация, логика, внимание, эмоциональная устойчивость, рефлексия, организованность.

Студенты изучат актуальные комбинации и тактики игры, ее основные стратегии, специфику методов обучения игре в шахматы.

Обучение будет проводить Джумагельдиев Данияр Кадырович – заслуженный тренер РК.

Студенты, обучившиеся по данной программе смогут вести кружки, факультативные занятия по шахматам в организациях образования.

РЕДАКЦИЯҒА КЕЛІП ТУСКЕН МАТЕРИАЛДАР ӨНДЕЛЕДІ. ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӨЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

М.Өтемісов атындағы

Батыс Қазақстан

университеті.

Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.

ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі Ақпарат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 04.03.2021ж. қайта есепке алу туралы №КЗ27ҰҰ00033105 куәлігі берілген.

Таралымы 800. Тапсырыс №1015

РЕДАКТОР: Айзада ДЮСЕНОВА

ТІЛШІЛЕР:

Азиза СУЙНШКАЛИЕВА, Дильназ АМАНЖАНОВА, Ақерке АҚЫЛБЕКҚЫЗЫ, Ақторғын ЖАСҚАЙРАТҚЫЗЫ, Зада БАҚТЫҒАЛИ, Айсезім АДІЛХАНОВА, Диана ХАСАН

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Рафхат ХАЛЕЛОВ, Оқу теледидары және графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.

«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.
Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3.
тел.: 50-51-48, 51-41-99